

**ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ**

**ΑΘΗΝΑ 10/11/2022
ΑΡ ΠΡΩΤ 19381**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

«ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ»

ΑΘΗΝΑ 2022

Περιεχόμενα

Γενική εισαγωγή	σελ. 2
Το πρόγραμμα των ειδিকেύσεων συνοπτικά και οι φοιτητές/φοιτήτριες.....	σελ. 3-11
Ταυτότητες και διαπροσωπικές σχέσεις.....	σελ. 3-4
Εφαρμοσμένη Γνωστική και Αναπτυξιακή Ψυχολογία.....	σελ. 5-7
Θετική Ψυχολογία.....	σελ. 7-8
Τα κοινά μαθήματα των ειδিকেύσεων.....	σελ. 8-18
Τα μαθήματα των ειδিকেύσεων.....	σελ. 18-1
Ταυτότητες και διαπροσωπικές σχέσεις.....	σελ. 23-35
Εφαρμοσμένη Γνωστική και Αναπτυξιακή Ψυχολογία.....	σελ. 35-46
Θετική Ψυχολογία.....	σελ. 47-61

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ»

Διευθυντής ΠΜΣ: Παναγιώτης Κορδούτης

Σκοπός του Π.Μ.Σ «Ψυχολογία» είναι η επέκταση και η εμπάθυνση της γνώσης σε επίπεδο θεωρητικής, ερευνητικής και εφαρμοσμένης επιστημονικής δραστηριότητας, η οποία φιλοδοξεί να προσφέρει στην επιστημονική κοινότητα δημιουργικούς και αυτόνομους ερευνητές ταυτόχρονα δε και αποτελεσματικούς επαγγελματίες στο χώρο των εφαρμογών.

Το συγκεκριμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) «Ψυχολογία» προσφέρει τη δυνατότητα σε πτυχιούχους τμημάτων Ψυχολογίας και επιστήμονες διαφορετικών ειδικοτήτων να αποκτήσουν τις κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να ανταποκριθούν επιτυχώς στις σύγχρονες απαιτήσεις της εφαρμογής της ψυχολογικής επιστήμης στο πεδίο και στην κοινότητα. Στόχος του ΠΜΣ είναι η εξειδίκευση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών διαφόρων ειδικοτήτων. Ακόμη, έχει διαπιστωθεί η αυξανόμενη ανάγκη για οργανωμένη παροχή κατάλληλων παρεμβάσεων, καθώς επίσης και η ανάγκη για τη στελέχωση με άρτια εκπαιδευμένο προσωπικό σε ερευνητικές, εκπαιδευτικές, υποστηρικτικές, θεραπευτικές, επαγγελματικές και κοινοτικές δομές κάθε μορφής.

Το ΠΜΣ «Ψυχολογία» θα επιτρέψει:

- την ανάπτυξη της έρευνας και των εφαρμογών καθώς και την προαγωγή της γνώσης στις επιστημονικές περιοχές που θεραπεύει.
- την κάλυψη του σοβαρού κενού σε επιστημονικό ψυχολογικό λόγο και επαγγελματική πράξη, μεταξύ έρευνας-τεκμηρίωσης και θεραπευτικών/κλινικών/κοινοτικών παρεμβάσεων, που αποσκοπεί στην ψυχολογική εκπαίδευση (ψυχοεκπαίδευση) του ευρύτερου κοινού και στη συνηγορία, ενδυνάμωση, επανένταξη μειοψηφικών/μειονοτικών ατόμων/ομάδων στην κοινότητα.
- τη δημιουργία νέου, κατάλληλα εκπαιδευμένου επιστημονικού δυναμικού, ικανού να στελεχώσει ερευνητικές, εκπαιδευτικές, υποστηρικτικές, θεραπευτικές, επαγγελματικές και κοινοτικές δομές κάθε μορφής.
- τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού επιστημονικού δυναμικού στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού και γενικότερα του παγκόσμιου χώρου στην Ψυχολογία.

Το πρόγραμμα των Ειδικεύσεων με μια ματιά

**Μαθήματα-κωδικοί ανά εξάμηνο, ECTS,
υπεύθυνοι μαθημάτων και διδάσκοντες**

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

«Ταυτότητες και Διαπροσωπικές Σχέσεις»

(Identity and Interpersonal Relationships)

Η αντίληψη εαυτού και η ταυτότητα των ατόμων διαμορφώνεται μέσα από τις διαπροσωπικές σχέσεις, την υπαγωγή σε κοινωνικές ομάδες, καθώς και την άμεση, έμμεση, νοερή και συμβολική επίδραση του κοινωνικού πλαισίου. Στόχος της ειδίκευσης είναι η εκπαίδευση στις θεωρητικές, μεθοδολογικές προσεγγίσεις και εφαρμογές στο πεδίο των κοινωνικών ταυτοτήτων και των διαπροσωπικών σχέσεων μέσα από την εμβάθυνση στη βιβλιογραφία, τη διεξαγωγή έρευνας και την άσκηση σε εφαρμογές στο πεδίο και την κοινότητα. Ο θεωρητικός και μεθοδολογικός εξοπλισμός που αποκτούν οι φοιτητές/τριες της ειδίκευσης τους δίνει τη δυνατότητα να συνεχίσουν την έρευνα ή να εργαστούν ως επαγγελματίες συμβουλευτικών και εκπαιδευτικών παρεμβάσεων, εφαρμογών ενδυνάμωσης και συνηγορίας, σε ατομικό, διαπροσωπικό, ομαδικό και διομαδικό επίπεδο.

Συντονίστρια ειδίκευσης: Άννα Μαντόγλου

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ECTS	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ΑΝΑΘΕΣΕΙΣ
«ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ»				
Α' ΕΞΑΜΗΝΟ				
Μεθοδολογία Έρευνας	60M121	7	Ι.Κατερέλος	Θ. Κυριάζος Α. Μπράιλας Χ.Παρπούλα Α. Τουλουμάκου και Διδάσκοντες των Ειδικεύσεων
Στατιστική	60M122	7	Χ.Παρπούλα	Χ. Παρπούλα και Διδάσκοντες των Ειδικεύσεων
Ψυχολογία των Κοινωνικών Ταυτοτήτων	60M123	8	Α. Μαντόγλου Κ. Καραγεώργου Υπότροφος Διδ. ΕΣΠΑ	Κ. Καραγεώργου Α. Μαντόγλου Ε. Λαμπρίδης Β. Παυλόπουλος Γ. Πετράκη

Ψυχολογία των Διαπροσωπικών Σχέσεων	60M124	8	Π.Κορδούτης	Κ. Χ. Δαουλτζής Α. Κατσουρός Π. Κορδούτης Μ. Κωλέτση Δ. Μωραΐτου Β. Τσίτος
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ				
Σχεδιασμός Έρευνας	60M129	3	Π.Κορδούτης, Σ.Μαντόγλου	
Εκπαίδευση σε Εφαρμογές στο πεδίο και την κοινότητα: Σχεδιασμός	60M132	9	Π.Κορδούτης, Σ.Μαντόγλου Μ. Ντοροπούλου	
Εκπαίδευση σε εφαρμογές στο πεδίο και στην κοινότητα: Πρακτική Άσκηση Ι (500 ώρες)	60M134	15	Π.Κορδούτης, Σ.Μαντόγλου Μ. Ντοροπούλου	Προσκεκλημένοι ομιλητές από το πεδίο και την κοινότητα
Συστημική θεωρία και παρέμβαση σε διαπροσωπικό και κοινοτικό πλαίσιο	60M142	3	Π.Κορδούτης, Σ.Μαντόγλου	Α. Γιώτσα Α. Μπράϊλας
Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ				
Εκπαίδευση σε εφαρμογές στο πεδίο και στην κοινότητα: Πρακτική Άσκηση ΙΙ (500 ώρες)	60M138	15	Π.Κορδούτης, Σ.Μαντόγλου Μ. Ντοροπούλου	
Διπλωματική Εργασία:	60M141	15	Π.Κορδούτης, Σ.Μαντόγλου	Συνεργάτες διδάσκοντες

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ
«Εφαρμοσμένη Γνωστική και Αναπτυξιακή Ψυχολογία»
 (Applied Cognitive and Developmental Psychology)

Η Γνωστική Ψυχολογία, με αντικείμενο τη μελέτη των βασικών γνωστικών διεργασιών, η Αναπτυξιακή Ψυχολογία, με αντικείμενο τη δια βίου ανάπτυξη, και ο κλάδος της Γνωστικής Ανάπτυξης, ο οποίος αποτελεί την τομή των δύο παραπάνω, εκτός της συμβολής τους στην Επιστήμη σε θεωρητικό επίπεδο, συνεισφέρουν σε επίπεδο διεπιστημονικών πρακτικών. Στόχος της Ειδίκευσης είναι η εκπαίδευση στις θεωρητικές προσεγγίσεις των κλάδων αυτών και στις εφαρμογές τους. Οι εξειδικευμένες γνώσεις που αποκτούν οι φοιτητές/τριες της Ειδίκευσης τους δίνει τις βάσεις ώστε να συνεχίσουν είτε στο πεδίο της βασικής έρευνας είτε της εφαρμοσμένης έρευνας και των παρεμβάσεων.

Συντονίστρια ειδίκευσης: Σταυρούλα Σαμαρτζή

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ECTS	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ΑΝΑΘΕΣΕΙΣ
Εφαρμοσμένη Γνωστική και Αναπτυξιακή Ψυχολογία				
	Α' ΕΞΑΜΗΝΟ			
Μεθοδολογία Έρευνας	60M121	7	Ι.Κατερέλος	Θ. Κυριάζος Α. Μπράιλας Χ.Παρπούλα Α. Τουλουμάκου και Διδάσκοντες των Ειδικεύσεων
Στατιστική	60M122	7	Χ.Παρπούλα	Χ. Παρπούλα και Διδάσκοντες των Ειδικεύσεων
Εισαγωγή στην Εφαρμοσμένη Αναπτυξιακή Ψυχολογία	60M126	8	Σ. Καζή	Ε. Αδαμοπούλου Β. Αντωνοπούλου Μ. Διαμαντή Α. Ευθυμιόπουλος Δ. Κασελίμης

				A. Κλημεντοπούλου B. Μπελογιάννη E. Σουκάκου M. Χαμάουι
Εισαγωγή στην Εφαρμοσμένη Γνωστική Ψυχολογία	60M125	8	Σ. Σαμαρτζή, Φ. Φωτιάδης, I. Λεβαντίνου	Φ. Φωτιάδης B. Θανόπουλος, Λ. Λιάπη B. Καραδήμα I. Λεβαντίνου
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ				
Εφαρμοσμένη Αναπτυξιακή Ψυχολογία: Από το εργαστήριο στο πεδίο – Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία	60M133	5	A. Τουλουμάκου	Προσκεκλημένοι ομιλητές από το πεδίο και την κοινότητα και διδάσκοντες της ειδίκευσης
Εφαρμοσμένη Γνωστική Ψυχολογία: Από το εργαστήριο στο πεδίο	60M130	5	A. Βατάκη	Προσκεκλημένοι ομιλητές από το πεδίο και την κοινότητα και διδάσκοντες της ειδίκευσης
Εκπαίδευση σε εφαρμογές στο πεδίο και στην κοινότητα I: Πρακτική Άσκηση στην Εφαρμοσμένη Γνωστική ή Αναπτυξιακή Ψυχολογία (500 ώρες).	60M135	20	Σ. Καζή, A. Βατάκη, M. Ντοροπούλου	Οι ακαδημαϊκοί επόπτες και επόπτες των φορέων, A. Ευθυμιόπουλος, M. Ντοροπούλου
Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ				
Εκπαίδευση σε εφαρμογές στο πεδίο και στην κοινότητα II: Πρακτική Άσκηση στην Εφαρμοσμένη Γνωστική ή Αναπτυξιακή Ψυχολογία (500 ώρες).	60M139	10	Σ. Καζή, A. Βατάκη, M. Ντοροπούλου	
Διπλωματική Εργασία: Ολοκλήρωση πάνω στην Εφαρμοσμένη Γνωστική ή Αναπτυξιακή Ψυχολογία.	60M141	20	Σ. Σαμαρτζή, Σ. Καζή, A. Βατάκη	Ο κύριος επόπτης της διπλωματικής εργασίας και τα άλλα μέλη της τριμελούς επιτροπής που ορίζονται από την Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ
«Θετική Ψυχολογία»
(Positive Psychology)

Η ειδίκευση χρησιμοποιεί τις αρχές της Θετικής Ψυχολογίας στην εφαρμογή τους σε διάφορα πεδία. Η έμφαση της Θετικής Ψυχολογίας στην ανάπτυξη ταλέντων, κλίσεων, δυνατοτήτων και δυναμικών εντάσσεται στο πλαίσιο της ανάπτυξης του ατόμου, βελτιώνοντας τόσο την ποιότητα ζωής του όσο και τις σχέσεις του με τους άλλους. Παρουσιάζονται τα θεωρητικά μοντέλα, οι ερευνητικές και θεραπευτικές προσεγγίσεις, και οι εφαρμογές της Θετικής Ψυχολογίας στο χώρο της εκπαίδευσης, της εργασίας, της συμβουλευτικής και της ψυχοθεραπείας. Στόχος της Ειδίκευσης αυτής είναι η εκπαίδευση στις θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις στις παραπάνω πεδία μέσα από την εμβάθυνση στη βιβλιογραφία, την έρευνα και την πρακτική εφαρμογή. Η Ειδίκευση δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές/τριες να συνεχίσουν στο πεδίο της έρευνας ή να ασχοληθούν με θεραπευτικές παρεμβάσεις και πρακτικές εφαρμογές σε ατομικό, διαπροσωπικό, ομαδικό και διομαδικό επίπεδο.

Συντονιστής ειδίκευσης: Αναστάσιος Σταλίκας

A' Εξάμηνο (30 ECTS)	ECTS	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
1. Μεθοδολογία Έρευνας	7	60M121	I. Κατερέλος
2. Στατιστική	7	60M122	X. Παρπούλα
3. Θετική ψυχολογία: Θεωρία και Έρευνα	8	60M127	B. Γιωτσίδη
4. Θετική ψυχολογία: Εφαρμογές	8	60M128	A. Σταλίκας

B' Εξάμηνο (30 ECTS)	ECTS	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
1. Σεμινάριο I: Σύγχρονα Θέματα και σχεδιασμός εφαρμογών	5	60M131	I. Κατερέλος

2. Σεμινάριο II: Βιοματικό Εργαστήριο Εφαρμογής της Θετικής Ψυχολογίας	5	60M137	Β. Γιωτσίδη
3. Εκπαίδευση σε εφαρμογές στο πεδίο και στην κοινότητα (500 ώρες)	20	60M136	Μ. Ντοροπούλου

Γ' Εξάμηνο (30 ECTS)	ECTS	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ
1. Εκπαίδευση σε εφαρμογές στο πεδίο και στην κοινότητα (500 ώρες)	10	60M140	Μ. Ντοροπούλου
2. Διπλωματική Εργασία	20	60M141	Α. Σταλίκας, Β. Γιωτσίδη, Ι. Κατερέλος

Τα Κοινά μαθήματα του ΠΜΣ

στο Α' εξάμηνο:

Στατιστική και Μεθοδολογία Έρευνας

Στατιστική

(60M122, 7 ECTS)

Υπεύθυνος Μαθήματος	Χριστίνα Παρπούλα , Επικ. Καθηγήτρια Εφαρμοσμένης Στατιστικής και Μεθοδολογίας Έρευνας στις Επιστήμες του Ανθρώπου και της Κοινωνίας
Ώρες/Ημέρες διδασκαλίας	18:00 – 21:00/ Πέμπτη
Αίθουσα	Γ4
Eclass (απαιτείται εγγραφή)	https://openeclass.panteion.gr/courses/TMD336/
Τρόπος εξέτασης	20% - σύντομα quiz 4 multiple choice ερωτήσεων γενικής κατανόησης ερευνητικού άρθρου Συνολικός βαθμός [0-20] 50% - Αξιολόγηση παρουσίασης άρθρου στους κάτωθι 3 άξονες

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Κατανόηση μεθόδων στατιστικής ανάλυσης δεδομένων και/ή επιστημονικής μεθοδολογίας [0-20] 2. Κριτική και σχολιασμός των στόχων της εργασίας και των αποτελεσμάτων [0-20] 3. Ποιότητα και σαφήνεια προφορικής παρουσίασης [0-10] <p style="text-align: center;">Συνολικός βαθμός [0-50]</p> <p>30% - σύντομα quiz 5 multiple choice ερωτήσεων ανά αντικείμενο/θεματική (4 θεματικές × 5 ερωτήματα=20 ερωτήματα)</p> <p style="text-align: center;">Συνολικός βαθμός [0-30]</p>
<p>Επιτρεπτές απουσίες</p>	<p>2 (δύο) [εξαιρείται η ημέρα παρουσίασης του άρθρου που έχει ανατεθεί στον φοιτητή/τρια]</p>

Προαπαιτούμενα

Γνώσεις χειρισμού Η/Υ, και βασικές γνώσεις χειρισμού του στατιστικού πακέτου SPSS

Περιγραφή Μαθήματος

Σε αυτό το μάθημα οι φοιτητές μαθαίνουν τις νεότερες στατιστικές μεθόδους που σχετίζονται άμεσα με τα γνωστικά αντικείμενα του μεταπτυχιακού προγράμματος. Το μάθημα είναι μία σύνθεση διαλέξεων και διαδραστικών βιωματικών ασκήσεων όπου οι φοιτητές καλούνται να κάνουν μία κριτική παρουσίαση ερευνητικών άρθρων επισημαίνοντας τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία τους.

Σκοπός

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους φοιτητές σε προηγμένες μεθόδους στατιστικής ανάλυσης που χρησιμοποιούνται σήμερα στην εμπειρική κοινωνική έρευνα ειδικά στο χώρο της Ψυχολογίας. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα παρουσιαστούν οι σημαντικότερες σύγχρονες στατιστικές τεχνικές και κριτήρια για την περιγραφή και ανάλυση ποσοτικών ερευνητικών δεδομένων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί, στην κατανόηση των βασικών κριτηρίων και προϋποθέσεων εφαρμογής της κάθε μεθόδου γι' αυτό και η διδασκαλία θα στηριχτεί σε μελέτες περίπτωσης (case studies) με πραγματικά ερευνητικά δεδομένα. Μέσω αυτών θα παρουσιαστεί στους

φοιτητές ο τρόπος εφαρμογής της κάθε μεθόδου σε πραγματικά δεδομένα, οι προϋποθέσεις εφαρμογής καθώς η ερμηνεία και παρουσίαση (με βάση το APA style) των ευρημάτων και θα ενθαρυνθεί η εξοικείωση των φοιτητών με τη χρήση των στατιστικών λογισμικών SPSS και R.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ

13 διαλέξεις

1. 03/11/2022 **Παρουσίαση του μαθήματος. Φροντιστήριο ανασκόπησης βασικών εννοιών, αρχών και μεθόδων της Στατιστικής (Περιγραφικής και Επαγωγικής).**

Προτεινόμενα αναγνώσματα:

Field, A.P. (2013). *Discovering Statistics using IBM SPSS Statistics* (4th ed.), London: Sage [Chapters 01, 02, 03, 05, 07, 08, 09, 11].

Αναγνώσματα για Περαιτέρω Μελέτη:

Field, A.P., & Hole, G.J. (2003). *How to design and report experiments*. London: Sage.

Healey J.F. (2009). *Statistics. A tool for Social Research* (8th ed.). Belmont USA: Wadsworth, Cengage Learning.

Heiman G. W. (2011) *Basic Statistics for the Behavioral Sciences* (6th ed.). Belmont USA: Wadsworth, Cengage Learning.

Miles, J. N. V., & Banyard, P. (2007). *Understanding and using statistics in psychology: A practical introduction*. London: Sage.

Wright, D.B., & London, K. (2009). *First steps in statistics* (2nd ed.). London: Sage.

2. 10/11/2022 **Πολυπαράγοντικοί Σχεδιασμοί και Παραγοντική Ανάλυση Διακύμανσης [Multifactorial Designs and Factorial ANOVA]**

Προτεινόμενα αναγνώσματα:

Field, A.P. (2013). *Discovering Statistics using IBM SPSS Statistics* (4th ed.). London: Sage [Chapters 13, 14, 15].

Αναγνώσματα για Περαιτέρω Μελέτη:

Howell, D.C. (2012). *Statistical methods for psychology* (8th ed.). Belmont, CA: Wadsworth.

Rosenthal, R., Rosnow, R.L., & Rubin, D.B. (2000). *Contrasts and effect sizes in behavioural research: A correlational approach*. Cambridge: Cambridge University Press.

Rosnow, R.L., & Rosenthal, R. (2005). *Beginning behavioral research: A conceptual primer* (5th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson/Prentice Hall.

3. 24/11/2022 **Ανάλυση Ρύθμισης και Διαμεσολάβησης [Moderation and Mediation Analysis]**

Προτεινόμενα αναγνώσματα:

Field, A.P. (2013). *Discovering Statistics using IBM SPSS Statistics* (4th ed.). London: Sage [Chapter 10].

Αναγνώσματα για Περαιτέρω Μελέτη:

Cohen, J., Cohen, P., Aiken, L., & West, S. (2003). *Applied multiple regression/correlation analysis for the behavioral sciences*. Mahwah, NJ: Erlbaum.

Hayes, A.F. (2013). *An introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis*. New York: Guilford Press.

4. 01/12/2022 **Διερευνητική Ανάλυση Παραγόντων [Exploratory Factor Analysis]**

Προτεινόμενα αναγνώσματα:

Field, A.P. (2013). *Discovering Statistics using IBM SPSS Statistics* (4th ed.). London: Sage [Chapter 17].

Αναγνώσματα για Περαιτέρω Μελέτη:

Cortina, J.M. (1993). What is coefficient alpha? An examination of theory and applications. *Journal of Applied Psychology*, 78, 98–104.

Dunteman, G. E. (1989). *Principal components analysis*. Sage University Paper Series on Quantitative Applications in the Social Sciences, 07-069. Newbury Park, CA: Sage.

Pedhazur, E., & Schmelkin, L. (1991). *Measurement, design and analysis*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2012). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Boston: Allyn & Bacon.

5. 08/12/2022 **Επιβεβαιωτική Ανάλυση Παραγόντων και Μοντέλα Δομικών Εξισώσεων [Confirmatory Factor Analysis and Structural Equation Models]**

Προτεινόμενα αναγνώσματα:

Δαφέρμος, Β. (2013). *Παραγοντική Ανάλυση. Διερευνητική με SPSS και επιβεβαιωτική με το Lisrel και το AMOS*, Αθήνα: Εκδόσεις Ζήτη. [Κεφ. 07, 08, 12, 13, 14].

Αναγνώσματα για Περαιτέρω Μελέτη:

Awang, Z. (2015). *SEM made simple: a gentle approach to learning Structural Equation Modelling*. Bandar Baru Bangi: MPWS Rich Publication.

Byrne, B. M. (2010). *Structural equation modelling with AMOS: basic concepts, applications, and programming* (2nd ed.). New York, NY: Routledge.

Hoyle, R.H. (ed.) (1995). *Structural Equation Modelling: concepts, issues and applications*. Sage: Thousand Oaks, CA.

Kaplan, D. (2000). *Structural Equation Modeling. Foundations and Extensions*. Thousand Oaks London New Delhi: Sage Publications.

Kline R.X. (2011). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. New York: The Guilford Press.

Saris, W. E. (1999). *Structural Equation Modelling*. In H. Adèr & G. J. Mellenbergh, (eds.), *Research methodology in the social, behavioural and life sciences* (pp. 220-239). London: Sage.

Fan, X., Thompson, B., & Wang, L. (1999). Effects of sample size, estimation methods, and model specification on structural equation modelling fit indexes. *Structural Equation modelling*, 6(1), 56-83.

6. 15/12/2022 Παρουσιάσεις ερευνητικών άρθρων από φοιτητές με την υποστήριξη διδασκόντων από τις ειδικεύσεις
7. 22/12/2022 Παρουσιάσεις ερευνητικών άρθρων από φοιτητές με την υποστήριξη διδασκόντων από τις ειδικεύσεις
8. 12/01/2023 Παρουσιάσεις ερευνητικών άρθρων από φοιτητές με την υποστήριξη διδασκόντων από τις ειδικεύσεις
9. 19/01/2023 Παρουσιάσεις ερευνητικών άρθρων από φοιτητές με την υποστήριξη διδασκόντων από τις ειδικεύσεις
10. 26/01/2023 Παρουσιάσεις ερευνητικών άρθρων από φοιτητές με την υποστήριξη διδασκόντων από τις ειδικεύσεις

11. 02/02/2023 Παρουσιάσεις ερευνητικών άρθρων από φοιτητές με την υποστήριξη διδασκόντων από τις ειδικεύσεις
12. 09/02/2023 Παρουσιάσεις ερευνητικών άρθρων από φοιτητές με την υποστήριξη διδασκόντων από τις ειδικεύσεις
13. 16/02/2023 Παρουσιάσεις ερευνητικών άρθρων από φοιτητές με την υποστήριξη διδασκόντων από τις ειδικεύσεις

Η κατανομή των άρθρων σε φοιτητές/φοιτήτριες (δύο ανά άρθρο) από διαφορετικές Ειδικεύσεις θα γίνει με την έναρξη του μαθήματος.

Την εβδομάδα 20-24 Φεβρουαρίου 2023 θα διενεργηθούν οι εξετάσεις χειμερινού εξαμήνου για τη “Μεθοδολογία Έρευνας” και τη “Στατιστική”

Μεθοδολογία Έρευνας

(60M121, 7 ECTS)

Σκοπός του μαθήματος είναι να καταστήσει κατανοητές στους φοιτητές/τριες τις βασικές αρχές της μεθοδολογίας της έρευνας, της χρήσης κατάλληλων ανάλογα με το ερευνητικό ερώτημα μεθοδολογικών σχεδιασμών και της αντίστοιχης ορθής ερμηνείας των ευρημάτων που προκύπτουν από αυτούς, στο χώρο της Ψυχολογίας. Παρουσιάζονται, απλές και σύνθετες μεθοδολογικές προσεγγίσεις, ποσοτικές και ποιοτικές αλλά και προσεγγίσεις για ειδικές μορφές δεδομένων. Οι παρουσιάσεις έχουν κατά μικρό μέρος τη μορφή διαλέξεων και κατά το μεγαλύτερο μέρος τη μορφή παρουσιάσεων παραδειγματικών για τις μεθόδους τους άρθρων, από τους φοιτητές/τριες με την υποστήριξη των διδασκόντων του μαθήματος και διδασκόντων από τις Ειδικεύσεις του ΠΜΣ. Το μάθημα καλλιεργεί και υποστηρίζει γνώσεις και δεξιότητες για την διεξαγωγή της εμπειρικής έρευνας και συγγραφής της Διπλωματικής εργασίας των φοιτητών/φοιτητριών.

Υπεύθυνος μαθήματος: Ιωάννης Κατερέλος

Ημέρα και ώρες διδασκαλίας: Δευτέρα 18:00 - 21:00

Αίθουσα: Γ4

Τρόπος εξέτασης-αξιολόγησης, σύνθετος, επιμερισμένος ως εξής:

20% (βαθμός 0-20) - σύντομα quiz 4 multiple choice ερωτήσεων γενικής κατανόησης ερευνητικού άρθρου (βλ. παρακάτω).

50% (βαθμός 0-50) - Αξιολόγηση παρουσίασης ερευνητικού άρθρου στους κάτωθι 3 άξονες

1. Κατανόηση μεθόδων στατιστικής ανάλυσης δεδομένων και/ή επιστημονικής μεθοδολογίας [0-20]
2. Κριτική και σχολιασμός των στόχων της εργασίας και των αποτελεσμάτων [0-20]
3. Ποιότητα και σαφήνεια προφορικής παρουσίασης [0-10]

30% (βαθμός 0-30) - σύντομα quiz 5 multiple choice ερωτήσεων ανά αντικείμενο/θεματική (4 θεματικές × 5 ερωτήματα=20 ερωτήματα)

Επιτρεπτές απουσίες: 2 (δύο), εξαιρείται η ημέρα παρουσίασης του ερευνητικού άρθρου που έχει ανατεθεί στον φοιτητή/τρια

Διδάσκοντες

Κυριάκος Θεοδωρής, th.kyriazos@gmail.com

Μπράιλας Αλέξης, abrailas@panteion.gr

Παρπούλα Χριστίνα, chparpoula@panteion.gr

Τουλουμάκου Άννα, annatouloumakos@gmail.com

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

13 Διαλέξεις

1. 07/11/2022 Παρουσίαση του μαθήματος. Εισαγωγή στην ερευνητική διαδικασία. Φροντιστήριο ανασκόπησης βασικών εννοιών μεθοδολογίας έρευνας.

Διδάσκουσα: Χριστίνα Παρπούλα

2. 14/11/2022 Δειγματοληψία και Μεθοδολογικές Προσεγγίσεις στην Ποιοτική

Έρευνα

Διδάσκουσα: Άννα Τουλουμάκου

3. 21/11/2022 **Δημιουργικές, πολυτροπικές και συμμετοχικές τεχνικές και μέθοδοι έρευνας**

Διδάσκων: Αλέξης Μπράιλας

4. 28/11/2022 **Εγκυρότητα – Αξιοπιστία**

Διδάσκων: Θοδωρής Κυριάζος

5. 05/12/2022 **Πειραματικοί σχεδιασμοί**

Διδάσκων: Θοδωρής Κυριάζος

6. 12/12/2022 **Παρουσιάσεις ερευνητικών άρθρων από φοιτητές με την υποστήριξη διδασκόντων από τις ειδικεύσεις**

7. 19/12/2022 **Παρουσιάσεις ερευνητικών άρθρων από φοιτητές με την υποστήριξη διδασκόντων από τις ειδικεύσεις**

8. 09/01/2023 **Παρουσιάσεις ερευνητικών άρθρων από φοιτητές με την υποστήριξη διδασκόντων από τις ειδικεύσεις**

9. 16/01/2023 **Παρουσιάσεις ερευνητικών άρθρων από φοιτητές με την υποστήριξη διδασκόντων από τις ειδικεύσεις**

10. 23/01/2023 **Παρουσιάσεις ερευνητικών άρθρων από φοιτητές με την υποστήριξη διδασκόντων από τις ειδικεύσεις**

11. 30/01/2023 **Παρουσιάσεις ερευνητικών άρθρων από φοιτητές με την υποστήριξη διδασκόντων από τις ειδικεύσεις**

12. 06/02/2023 **Παρουσιάσεις ερευνητικών άρθρων από φοιτητές με την υποστήριξη διδασκόντων από τις ειδικεύσεις**

13. 13/02/2023 Παρουσιάσεις ερευνητικών άρθρων από φοιτητές με την υποστήριξη διδασκόντων από τις ειδικεύσεις

Η κατανομή των άρθρων σε φοιτητές/φοιτήτριες (δύο ανά άρθρο) από διαφορετικές Ειδικεύσεις θα γίνει με την έναρξη του μαθήματος.

Την εβδομάδα 20-24 Φεβρουαρίου 2023 θα διενεργηθούν οι εξετάσεις χειμερινού εξαμήνου για τη “Μεθοδολογία Έρευνας” και τη “Στατιστική”

Βιβλιογραφία

Bryman A. (μετάφραση στα ελληνικά 2017) Μέθοδοι Κοινωνικής Έρευνας, Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Christensen L. B. (μετάφραση στα ελληνικά 2007) Η πειραματική μέθοδος στην επιστημονική έρευνα, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Cochran W. G. (1977) Sampling Techniques, 3rd edition (1st edition 1953), London: John Wiley & Sons.

Coolican H. (2009) Research Methods and Statistics in Psychology, New York: Hodder & Stoughton.

Manstead, A. S. R. (2007) Η μεθοδολογία στην Κοινωνική Ψυχολογία: εργαλεία ελέγχου των θεωριών. Στο M. Hewstone & W. Stroebe, Εισαγωγή στην Ψυχολογία, Αθήνα, Εκδ. Παπαζήση.

Mason J. (μετάφραση στα ελληνικά 2011) Η Διεξαγωγή της Ποιοτικής Έρευνας, Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.

Schultz, W. & Oskamp, S. (2000). Applying Social Psychology: Typical Features, Roles and Problems. Στο W. Schultz and S. Oskamp, Social Psychology, An Applied Perspective, p. 3-17. New Jersey: Prentice Hall.

Δαμιανού Χ. Χ. (2007) Μεθοδολογία Δειγματοληψίας, τεχνικές και εφαρμογές, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις σοφία Α.Ε.

Κατερέλος, Ι. Δ. (2001). Η συνέντευξη και το ερωτηματολόγιο. Στο Στ. Παπαστάμου (Επιμ.). Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία, Τόμος Α', σελ. 433-475. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Κυριαζή Ν. (2011) Η Κοινωνιολογική Έρευνα. Κριτική Επισκόπηση των Μεθόδων και των Τεχνικών, Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.

Μαντόγλου, Α., Προδρομίτης, Γ. (2001). Το πείραμα στην Κοινωνική Ψυχολογία. Στο Στ. Παπαστάμου (Επιμ.) Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία, Τόμος Α', σελ. 495 – 537. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Σακαλάκη, Μ. (2001). Η ανάλυση περιεχομένου. Στο Στ. Παπαστάμου (Επιμ.). Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία, Τόμος Α', σελ. 477-494. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Τσιώλης, Γ. (2014) Μέθοδοι και τεχνικές ανάλυσης στην ποιοτική κοινωνική έρευνα, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Σταλίκας Α. (2011) Μέθοδοι Έρευνας στην Κλινική Ψυχολογία, Αθήνα: Μοτίβο Εκδοτική Α.Ε.

Γαλανάκης, Μ., Πεζηρκιανίδης, Χ., & Σταλίκας, Α. (Επιμ.). (2017). Βασικά Θέματα Ψυχομετρίας (Συλλογικό Έργο). Αθήνα: ΜΟΤΙΒΟ ΕΚΔΟΤΙΚΗ

Οδηγοί για το ύφος συγγραφής ερευνητικών άρθρων κατά APA

APA (2010). Publication Manual of the American Psychological Association, Sixth Edition.

Cooper H. (2010). Reporting Research in Psychology. How to Meet Journal Article Reporting Standards. Washington DC. APA

Nicol A, A., M. and Pexman, P. M. (2010). Presenting your findings. A Practical Guide for Creating Figures, Posters and Presentations. Washington, DC.: APA).

Nicol A, A., M. and Pexman, P. M. (2010). Presenting your findings. A Practical Guide for Creating Tables. Washington, DC.: APA.

Sternberg R.J. (1996, 3rd ed.). The psychologist's companion A guide to scientific writing for students and researchers. Cambridge: Cambridge University Press

Τα μαθήματα των ειδικεύσεων του Α' εξαμήνου:

Ταυτότητες και Διαπροσωπικές Σχέσεις

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

«Ψυχολογία των κοινωνικών ταυτοτήτων»

13 διαλέξεις

Στο μάθημα «Ψυχολογία των Κοινωνικών Ταυτοτήτων» θα παρουσιαστούν οι θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις της έννοιας της ταυτότητας (ατομική, κοινωνική, εθνική κλπ.), η οποία είναι πολυδιάστατη, πολύπλοκη, αμφίσημη και πολυφασική. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις μειονοτικές ταυτότητες και θα παρουσιαστούν εμπειρικές έρευνες στο πεδίο και στην κοινότητα που αναδεικνύουν, αφενός, τα ζητήματα των μειονοτήτων και, αφετέρου, τρόπους παρέμβασης για την αντιμετώπιση και βελτίωση των συνθηκών τους.

Περιεχόμενο του μαθήματος

Το μάθημα αφορά την έννοια της ταυτότητας (ατομικής και κοινωνικής) τόσο σε θεωρητικό όσο και σε εφαρμοσμένο επίπεδο. Θα ορισθούν οι έννοιες του ατομικού και συλλογικού εαυτού, του εγώ/εμείς και οι άλλοι, της κοινωνιοψυχολογικής ταυτότητας, της ομάδας και των ενδο-ομαδικών και διομαδικών σχέσεων. Θα δοθεί έμφαση στην έννοια των πολλαπλών κοινωνικών ταυτοτήτων, στις διασταυρωμένες κοινωνιοψυχολογικές ταυτότητες, στις δια-κοινωνικές ταυτότητες, ζητήματα τα οποία αναδεικνύουν τη συνθετότητα του πεδίου. Τα παραπάνω θα συνδεθούν με θεωρίες κατασκευής της γνώσης/σκέψης του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος, όπως είναι οι κοινωνικές αναπαραστάσεις και η κοινωνική μνήμη/λήθη. Η σύνδεση αυτή αναδεικνύει την αμφίδρομη σχέση μεταξύ ταυτότητας και κοινωνικής σκέψης, υπό την έννοια ότι η κοινωνική σκέψη διαμορφώνεται στη βάση της ταυτότητας, ενώ η ίδια συμβάλει στη συγκρότηση της ταυτότητας. Στο μάθημα θα παρουσιαστούν έρευνες που εξετάζουν επίκαιρα θέματα ταυτοτήτων, ιδιαίτερα μειονοτικών, όπως για

παράδειγμα ταυτότητα φύλου, ΛΟΑΤΚΙ+ ταυτότητες, πρόσφυγες, μετανάστες, ΑΜΕΑ, ηλικιωμένοι, παιδιά, απολίτικοι, μειονοτικά γεγονότα κ.α.

Στόχοι του μαθήματος

Στόχος του μαθήματος είναι, αφενός, να γνωρίσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές τις διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις της έννοιας της ταυτότητας και να εξοικειωθούν με αυτές και, αφετέρου, να τους παρουσιαστούν μεθοδολογικά και ερευνητικά δεδομένα για την καλύτερη αφομοίωσή τους. Επίσης, το μάθημα στοχεύει στην προετοιμασία των φοιτητών για την αποτελεσματική χρήση και εφαρμογή των θεωριών και εμπειρικών δεδομένων τόσο σε ερευνητικό επίπεδο όσο και στο πεδίο και την κοινότητα.

Υπεύθυνος μαθήματος: Κατερίνα Καραγεώργου

Ημέρα και ώρες διδασκαλίας: Τετάρτη 18:00 - 21:00

Τρόπος διδασκαλίας: δια ζώσης διαλέξεις

Τρόπος εξέτασης: Γραπτές εξετάσεις με ερωτήσεις από όλες τις ενότητες.

Επιτρεπτές απουσίες: 2 (δύο)

Διδάσκοντες

Κατερίνα Καραγεώργου, aik.karageorgou@panteion.gr

Άννα Μαντόγλου, madoglou@panteion.gr

Ευθύμιος Λαμπρίδης

Βασίλης Παυλόπουλος

Γεωργία Πετράκη

Συνοπτικό Πρόγραμμα Διαλέξεων ΠΜΣ «Ψυχολογία» 2022-2023
«Ταυτότητες και Διαπροσωπικές Σχέσεις»

Μάθημα: Ψυχολογία των Κοινωνικών Ταυτοτήτων (60M123, ECTS:8)

α/α	Όνοματεπώνυμο	Μάθημα	Ημερομηνίες
1	Άννα Μαντόγλου & Κατερίνα Καραγεώργου	Καλωσόρισμα - Γνωριμία - Εισαγωγή	02/11/2022
2	Κατερίνα Καραγεώργου	Η έννοια του εαυτού και η συμπερίληψη του άλλου στον εαυτό	09/11/2022
3	Κατερίνα Καραγεώργου	Θεωρία της κοινωνικής ταυτότητας και της αυτοκατηγοριοποίησης: Βασικές έννοιες και θεμελιώδη ερευνητικά επιτεύγματα	23/11/2022
4	Κατερίνα Καραγεώργου	Μεταγενέστερες θεωρίες και μοντέλα για την ταυτότητα	30/11/2022
5	Βασίλης Παυλόπουλος	Εθνική, εθνοτική, διπολιτισμική, μεικτή, συνδυαστική, υβριδική ή άλλη; Οι πολλαπλές ταυτότητες της ταυτότητας νεαρών με μεταναστευτικό υπόβαθρο στην Ελλάδα. Ερευνητικά στιγμιότυπα και θεωρητικές προεκτάσεις	07/12/2022
6	Κατερίνα Καραγεώργου	Ταυτότητα Φύλου: Έμφυλες διαστάσεις της ταυτότητας, ψυχολογικές και κοινωνιολογικές προσεγγίσεις	14/12/2022
7	Ευθύμιος Λαμπρίδης	Η θεωρία της κοινωνικής ταυτότητας ως πλαίσιο ερμηνείας των διαμαδικών σχέσεων: Θεωρητικές ορίζουσες, ερευνητικά επιτεύγματα, μελλοντικές προκλήσεις	21/12/2022
8	Κατερίνα Καραγεώργου	Κοινωνική ταυτότητα και κοινωνική αρμονία: Διαμαδικές θεωρίες για τη μείωση της προκατάληψης, εμπόδια και προκλήσεις	11/01/2023
9	Άννα Μαντόγλου Γιώτα Ροπόκη Κατερίνα Καραγεώργου	Μειονοτικές και πλειονοτικές ταυτότητες: Το παράδειγμα των πολιτικών ταυτοτήτων	18/01/2023
10	Κατερίνα Καραγεώργου	Ταυτότητα και κοινωνική αλλαγή: Το παράδειγμα των ΛΟΑΤΚΙ+ ταυτοτήτων	25/01/2023
11	Ευθύμιος Λαμπρίδης	Ταυτότητα και ετερότητα από τη σκοπιά της μειοψηφίας: Εφαρμόζοντας τη θεωρία σε ένα έργο παρέμβασης σε Ρομά πληθυσμό	01/02/2023
12	Γεωργία Πετράκη	Προσεγγίσεις σε θέματα γυναικείων ταυτοτήτων	08/02/2023
13	Άννα Μαντόγλου	Κοινωνιο-ψυχολογικές ταυτότητες και κοινωνική σκέψη (κοινωνικές αναπαραστάσεις, γνωστική	15/02/2023

		πολυφασία, κοινωνική μνήμη, κοινωνική λήθη, νοσταλγία)	
14	Κατερίνα Καραγεώργου	Αναπλήρωση μαθήματος	22/02/2023

1. 02/11/2022

Τίτλος: Γνωριμία – Εισαγωγή

Δίδονται οδηγίες στους/στις φοιτητές/-τριες σχετικά με το περιεχόμενο του μαθήματος, την παρακολούθησή του, τη μελέτη των υποχρεωτικών αναγνωσμάτων, την πρόσβαση στα υποχρεωτικά αναγνώσματα και τη βιβλιογραφία, την επικοινωνία με το διδακτικό προσωπικό, την αξιολόγηση, τις προθεσμίες στις οποίες πρέπει να αποκριθούν και τις τελικές εξετάσεις.

Διδάσκουσες: Άννα Μαντόγλου, Κατερίνα Καραγεώργου

2. 09/11/2022

Τίτλος: «Η έννοια του εαυτού και η συμπερίληψη του άλλου στον εαυτό»

Διδάσκουσα: Κατερίνα Καραγεώργου

Βιβλιογραφία

Cross S.E, Hardin E.E, Gercek-Swing B. (2011) The What, How, Why, and Where of Self-Construal. *Personality and Social Psychology Review*. 15, 142-179. doi:10.1177/1088868310373752

Καφέτσιος, Κ. & Λεοντοπούλου, Σ. (2006). Πολιτισμικά Σύνδρομα και Κατασκευή του Εαυτού: Επιδράσεις στο Συναίσθημα και στο Ευ ζην. Σε Μ. Πουρκός (Επιμ.), Σώμα, Εκπαίδευση και Βιοματική Γνώση: Κοινωνικοπολιτισμικές πρακτικές και διαστάσεις της μη λεκτικής επικοινωνίας και αφήγησης (σ. 252-262). Αθήνα: Ατραπός.

Leary, M. R. (2007). Motivational and emotional aspects of the self. *Annual Review of Psychology*, 58, 317-344.

Markus, H. R., & Kitayama, S. (1991). Culture and the self: Implications for cognition, emotion, and motivation. *Psychological Review*, 98, 224-253. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.98.2.224>

Sedikides, C., Gaertner, L., & O'Mara, E. M. (2011). Individual Self, Relational Self, Collective Self: Hierarchical Ordering of the Tripartite Self. *Psychological Studies*, 56, 98–107. <https://doi.org/10.1007/s12646-011-0059-0>

3. 23/11/2022

Τίτλος: «Θεωρία της κοινωνικής ταυτότητας και της αυτοκατηγοριοποίησης. Βασικές έννοιες και θεμελιώδη ερευνητικά επιτεύγματα»
Διδάσκουσα: Κατερίνα Καραγεώργου

Βιβλιογραφία

- Breakwell, G. M., (2015). Identity Process Theory. In G. Sammut, E. Andreouli, G. Gaskell & J. Valsiner (Eds.), *The Cambridge Handbook of Social Representations* (pp. 250-266). UK: Cambridge University Press.
- Ellemers, N., Kortekaas, P., & Ouwerkerk, J. (1999). Self-categorization, commitment to the group and social self-esteem as related but distinct aspects of social identity. *European Journal of Social Psychology*, 28, 371–398.
[https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1099-0992\(199903/05\)29:2/3<371::AID-EJSP932>3.0.CO;2-U](https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-0992(199903/05)29:2/3<371::AID-EJSP932>3.0.CO;2-U)
- Hornsey, M.J. (2008). Social identity theory and self-categorization theory: A historical review. *Social and Personality Psychology Compass*, 2, 204-222.
<https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2007.00066.x>
- Leach, C. W., van Zomeren, M., Zebel, S., Vliek, M. L. W., Pennekamp, S. F., Doosje, B., ... Spears, R. (2008). Group-level self-definition and self-investment: a hierarchical (multicomponent) model of in-group identification. *Journal of Personality and Social Psychology*, 95, 144–165.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.95.1.144>

4. 30/11/2022

Τίτλος: «Μεταγενέστερες θεωρίες και μοντέλα για την ταυτότητα»
Διδάσκουσα: Κατερίνα Καραγεώργου

Βιβλιογραφία

- Roccas, S., & Brewer, M. B. (2002). Social Identity Complexity. *Personality and Social Psychology Review*, 6(2), 88–106.
- Swann, W. B., Jr., Gómez, Á., Seyle, D. C., Morales, J. F., & Huici, C. (2009). Identity fusion: The interplay of personal and social identities in extreme group behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 96, 995–1011.
DOI:10.1037/a0013668

5. 07/12/2022

Τίτλος: «Εθνική, εθνοτική, διπολιτισμική, μεικτή, συνδυαστική, υβριδική ή άλλη; Οι πολλαπλές ταυτότητες της ταυτότητας νεαρών με μεταναστευτικό υπόβαθρο στην Ελλάδα. Ερευνητικά στιγμιότυπα και θεωρητικές προεκτάσεις»

Διδάσκων: Βασίλης Παυλόπουλος

Βιβλιογραφία

[Θα προσδιοριστεί από τον διδάσκοντα στη διάρκεια της συνάντησης]

6. 14/12/2022

Τίτλος: «Ταυτότητα Φύλου: Έμφυλες διαστάσεις της ταυτότητας, ψυχολογικές και κοινωνιολογικές προσεγγίσεις»

Διδάσκουσα: Κατερίνα Καραγεώργου

Βιβλιογραφία

- Αποστολέλη, Α., & Χαλκιά, Α. (Επιμ.) (2012). *Σώμα|Φύλο|Σεξουαλικότητα*. Αθήνα: Εκδόσεις Πλέθρον.
- Butler, J. (1990/2009). *Αναταραχή Φύλου. Ο Φεμινισμός και η Ανατροπή της Ταυτότητας*. Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.
- Butler, J. (2008). *Σώματα με σημασία: οριοθετήσεις του «φύλου» στο λόγο* (Μετ. Π. Μαρκέτου και Επιμ. Α. Αθανασίου). Αθήνα: Εκκρεμές.
- Connell, R.W. (1995/2005). *Masculinities*. Los Angeles: University of California Press.
- Magnusson, E., & Marecek, J. (2012). *Gender and Culture in Psychology. Theories and Practices*. Cambridge University Press.
- Παπαθανασίου, Ν., & Χρηστίδη, Ε.Ο. (Επιμ.) (2020). *Συμπερίληψη και Ανθεκτικότητα: Βασικές Αρχές Ψυχοκοινωνικής Στήριξης σε Θέματα Σεξουαλικού Προσανατολισμού, Ταυτότητας, Έκφρασης και Χαρακτηριστικών Φύλου*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

7. 21/12/2022

Τίτλος: «Η θεωρία της κοινωνικής ταυτότητας ως πλαίσιο ερμηνείας των διομαδικών σχέσεων: Θεωρητικές ορίζουσες, ερευνητικά επιτεύγματα, μελλοντικές προκλήσεις»

Διδάσκων: Ευθύμιος Λαμπρίδης

Βιβλιογραφία

[Θα προσδιοριστεί από τον διδάσκοντα στη διάρκεια της συνάντησης]

8. 11/01/2023

Τίτλος: «Κοινωνική ταυτότητα και κοινωνική αρμονία: Διομαδικές θεωρίες για τη μείωση της προκατάληψης, εμπόδια και προκλήσεις»

Διδάσκουσα: Κατερίνα Καραγεώργου

Βιβλιογραφία

- Breakwell, G. (1986). *Coping with Threatened Identities*. London: Psychology Press, <https://doi.org/10.4324/9781315733913>

- Major, B., & O'Brien, L. T. (2005). The social psychology of stigma. *Annual Review of Psychology*, 56, 393–421. <https://doi.org/10.2307/3089335>
- Mummendey, A., Kessler, T., Klink, A., & Mielke, R. (1999). Strategies to cope with negative social identity: Predictions by social identity theory and relative deprivation theory. 10.1037//0022-3514.76.2.229
- Smith, E. R., & Mackie, D. M. (2015). Dynamics of group-based emotions: Insights from intergroup emotions theory. *Emotion Review*, 7(4), 349–354. <https://doi.org/10.1177/1754073915590614>
- Tajfel, H., & Turner, J.C. (1986). The social identity theory of intergroup behavior. In S. Worchel & W.G. Austin (Eds.), *The Psychology of Intergroup Relations* (pp. 7-24). Chicago: Nelson-Hall.
- Thomas, E. F., McGarty, C., & Mavor, K. I. (2009). Aligning identities, emotions, and beliefs to create commitment to sustainable social and political action. *Personality and Social Psychology Review*, 13, 194–218. <https://doi.org/10.1177/1088868309341563>
- Thomas, E. F., McGarty, C., & Mavor, K. I. (2009). Transforming “apathy into movement”: the role of prosocial emotions in motivating action for social change. *Personality and Social Psychology Review: An Official Journal of the Society for Personality and Social Psychology, Inc*, 13(4), 310–333. <https://doi.org/10.1177/1088868309343290>
- Van Zomeren, M., Leach, C. W., & Spears, R. (2012). Protesters as “Passionate Economists”: A Dynamic Dual Pathway Model of Approach Coping With Collective Disadvantage. *Personality and Social Psychology Review*, 16, 180–199. <https://doi.org/10.1177/1088868311430835>

9. 18/01/2023

Τίτλος: «Προσεγγίσεις σε θέματα γυναικείων ταυτοτήτων»

Διδάσκουσα: Γεωργία Πετράκη

Βιβλιογραφία

[Θα προσδιοριστεί από την διδάσκουσα στη διάρκεια της συνάντησης]

10. 25/01/2023

Τίτλος: «Ταυτότητα και Κοινωνική Αλλαγή: Το παράδειγμα των ΛΟΑΤΚΙ+ ταυτοτήτων»

Διδάσκουσα: Κατερίνα Καραγεώργου

Βιβλιογραφία

- Αποστολέλη, Α., & Χαλκιά, Α. (Επιμ.) (2012). *Σώμα|Φύλο|Σεξουαλικότητα*. Αθήνα: Εκδόσεις Πλέθρον.
- Butler, J. (1990/2009). *Αναταραχή Φύλου. Ο Φεμινισμός και η Ανατροπή της Ταυτότητας*. Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.
- Butler, J. (2008). *Σώματα με σημασία: οριοθετήσεις του «φύλου» στο λόγο* (Μετ. Π. Μαρκέτου και Επιμ. Α. Αθανασίου). Αθήνα: Εκκρεμές.
- Παπαθανασίου, Ν., & Χρηστίδη, Ε.Ο. (Επιμ.) (2020). *Συμπερίληψη και Ανθεκτικότητα: Βασικές Αρχές Ψυχοκοινωνικής Στήριξης σε Θέματα*

Σεξουαλικού Προσανατολισμού, Ταυτότητας, Έκφρασης και Χαρακτηριστικών Φύλου. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

11. 01/02/2023

Τίτλος: «Ταυτότητα και ετερότητα από τη σκοπιά της μειοψηφίας: Εφαρμόζοντας τη θεωρία σε ένα έργο παρέμβασης σε Ρομά πληθυσμό»
Διδάσκων: Ευθύμιος Λαμπρίδης

Βιβλιογραφία

[Θα προσδιοριστεί από τον διδάσκοντα στη διάρκεια της συνάντησης]

12. 08/02/2023

Τίτλος: «Μειονοτικές και πλειονοτικές ταυτότητες: Το παράδειγμα των πολιτικών ταυτοτήτων»
Διδάσκουσες: Άννα Μαντόγλου, Κατερίνα Καραγεώργου, Γιώτα Ροπόκη

Βιβλιογραφία

Howarth, C. (2014). Connecting Social Representation, Identity, Ideology: Reflections on a London “riot”. *Papers on Social Representations*, 23 (1), 39-69.
Klandermans, P. G. (2014). Identity Politics and Politicized Identities: Identity Processes and the Dynamics of Protest. *Political Psychology*, 35(1), 1–22. <https://doi.org/10.1111/pops.12167>
Μαντόγλου Α. (1995/2011). *Η εξέγερση του Πολυτεχνείου. Αθήνα: Πεδίο.* (Κεφάλαιο 3: Η ανάδυση της μειονότητας του Πολυτεχνείου, Κεφάλαιο 4: Η σύγκρουση και Κεφάλαιο 5: Η ενσωμάτωση), (σσ. 163-331).
Moscovici, S. (1979/2017). *Ψυχολογία των ενεργών μειονοτήτων.* Αθήνα: Πεδίο.

13. 15/02/2023

Τίτλος: «Κοινωνιο-ψυχολογική ταυτότητες και κοινωνική σκέψη (κοινωνικές αναπαραστάσεις, γνωστική πολυφασία, κοινωνική μνήμη, κοινωνική λήθη, νοσταλγία)»
Διδάσκουσα: Άννα Μαντόγλου

Βιβλιογραφία

Breakwell, G. M. (2001). Social representational constraints upon identity processes. In K. Deaux & G. Philogène (Eds.), *Representations of the social: Bridging theoretical traditions* (p. 271–284). Blackwell Publishing.
Jovchelovitch, S. (2008). The Rehabilitation of Common Sense: Social Representations, Science and Cognitive Polyphasia. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 38(4).

- Μαντόγλου, Α. (2010). *Κοινωνική μνήμη, κοινωνική λήθη: έκδηλες και λανθάνουσες μορφές κοινωνικής σκέψης*. Κεφάλαιο 3: Λειτουργίες κοινωνικής μνήμης και λήθης (σσ. 193-294). Αθήνα: Πεδίο.
- Madoglou, A., Gkinopoulos, Th., Xanthopoulos, P., Kalamaras, D. (2017). Representations of autobiographical nostalgic memories: Generational effect, gender, nostalgia proneness and communication of nostalgic experiences. *Journal of Integrated Social Sciences*, 7(1), 60-88.
- Moscovici, S. (2014). The new magical thinking. *Public Understanding of science*, 23(7), 759 -779. doi: 10.1177/0963662514537584.
- Provencher, C., Arthi & Wagner W. (2012). Cognitive Polyphasia: Introductory article. *Papers on Social Representations*, 21, 1-15.

14. 22/02/2023

Αναπληρώσεις μαθημάτων

15. Εξετάσεις: Ο ακριβής χρόνος και ο τρόπος εξέτασης θα καθοριστεί με ανακοίνωση

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

«Ψυχολογία των διαπροσωπικών σχέσεων»

14 Διαλέξεις

Το περιεχόμενο του μαθήματος

Το μάθημα διερευνά την περιοχή των διαπροσωπικών σχέσεων αποσκοπώντας σε κατανόηση λυσιτελή για εφαρμογές και παρεμβάσεις. Επικεντρώνεται στις στενές διαπροσωπικές σχέσεις (τις ερωτικές, το ερωτικό ζευγάρι), από όπου προέρχεται μέγιστο μέρος των μεθόδων και βασικών θεωρητικών αρχών της επιστήμης των σχέσεων. Προκειμένου να γίνει κατανοητό πώς μέθοδοι και αρχές εφαρμόζονται και σε άλλες μορφές σχετίζεσθαι, πραγματεύεται επιλεκτικά και παραδειγματικά, σε μεγαλύτερη ή μικρότερη έκταση, σχέσεις όπως οι οικογενειακές, οι φιλικές και οι σχέσεις στο διαδίκτυο. Το μάθημα ολοκληρώνεται με την πραγματεία της διαχρονικής επιρροής των αρχετυπικών σχέσεων στον κοινό νου. Συζητείται ο ρόλος των αφηγήσεων στις σχέσεις, η μυθολογική αναπαράσταση των σχέσεων και η ψυχαναλυτική και κοινωνιοψυχολογική τους σημασία καθώς και τα αρχέτυπα των

σχέσεων στην αρχαία ελληνική τραγωδία. Η προσέγγιση μπορεί να μας βοηθήσει να συνθέσουμε το υπερβολικά ίσως αναλυτικό υλικό των θετικιστικών προσεγγίσεων.

Οι στόχοι του μαθήματος

Το μάθημα έχει τριπλό στόχο. Ο πρώτος είναι να σας δώσει την πληρέστερη δυνατή εικόνα του ερευνητικού πεδίου των διαπροσωπικών σχέσεων, με επικέντρωση στη στενή διαπροσωπική σχέση από όπου αντλούνται οι πλείστες από τις βασικές θεωρίες και μέθοδοι έρευνας των σχέσεων. Ο δεύτερος είναι να σας προετοιμάσει για την αποτελεσματική χρήση και εφαρμογή των γνώσεων που θα αποκτήσετε πρωτίστως στο πεδίο των στενών σχέσεων αλλά και σε συγκεκριμένα πεδία όπως το διαδίκτυο, τα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα και οι φιλικές σχέσεις. Ο τρίτος είναι η εξοικείωση με την ερμηνευτική προσέγγιση στις σχέσεις που επιχειρεί να τις κατανοήσει μέσα από επαναλαμβανόμενα στον κοινό νου αρχέτυπα για το σχετίζεσθαι.

Υπεύθυνος Διδάσκων: Παναγιώτης Κορδούτης

Ημέρα και ώρες διδασκαλίας: Τρίτη 18:00 - 21:00

Τρόπος διδασκαλίας: Διάλεξη με δομημένη συζήτηση

Τρόπος εξέτασης: Γραπτές εξετάσεις με ερωτήσεις από όλες τις ενότητες.

Επιτρεπτές απουσίες: 2 (δύο)

Διδάσκοντες κατά σειρά εμφάνισης στις διαλέξεις και εποπτείες διπλωματικών

Παναγιώτης Κορδούτης, kordouti@panteion.gr

Κωνσταντίνος Χρήστος Δαουλτζής, daoultzis@panteion.gr

Αντώνης Κατσουρός, tonykatsou@yahoo.gr

Μαρία Κωλέτση, mkoletsi@panteion.gr

Βασίλης Τσίτος, vasilistsitos@hotmail.com

Δέσποινα Μωραΐτου, d.moraitou@panteion.gr

Συνοπτικό Πρόγραμμα Διαλέξεων ΠΜΣ Ψυχολογίας 2022-23
Ταυτότητες και Διαπροσωπικές Σχέσεις: Ψυχολογία των Διαπροσωπικών
Σχέσεων (60Μ124, ECTS:8)

a/a	Όνοματεπώνυμο	Μάθημα	Ημερομηνίες
1	Παναγιώτης Κορδούτης	Εισαγωγή. Βασικά δεδομένα και αρχές της επιστήμης των σχέσεων. Ερευνητικές μέθοδοι. Η κοινωνική φύση του είδους μας. Συνέπειες για την ατομικότητα, τη σχέση και την κοινωνία	1 Νοεμβρίου 2022
2	Παναγιώτης Κορδούτης	Η ανάπτυξη της σχέσης: οι απαρχές του σχετίζεσθαι, η έναρξη μιας σχέσης, διεργασίες μύησης	8 Νοεμβρίου
3	Παναγιώτης Κορδούτης	Η ανάπτυξη της σχέσης: η ανέλιξη της σχέσης, η επιλογή συντρόφου, ο γάμος	15 Νοεμβρίου
4	Παναγιώτης Κορδούτης	Οι διεργασίες της σχέσης: σκέψεις-γνωσθήματα και συναισθήματα-θυμικό, επικοινωνία και στήριξη	22 Νοεμβρίου
5	Παναγιώτης Κορδούτης	Οι διεργασίες της σχέσης: Έρωσ, αγάπη και σεξ	29 Νοεμβρίου
6	Κωνσταντίνος Χρήστος Λαουλιτζής	Ο Εγκέφαλος που ερωτεύεται και τα συστήματα των σχέσεων	6 Δεκεμβρίου
7	Αντώνης Κατσουρός	Σχεσιακή αλληλεπίδραση και επικοινωνία στο (υπο) σύστημα του ζευγαριού	13 Δεκεμβρίου
8	Παναγιώτης Κορδούτης	Προκλήσεις για τις σχέσεις: Απόρριψη και προδοσία. Επιθετικότητα και βία	20 Δεκεμβρίου
9	Παναγιώτης Κορδούτης	Σύγκρουση κι απώλεια	10 Ιανουαρίου
10	Μαρία Κωλέτση	Οι διαπροσωπικές σχέσεις στο διαδίκτυο	17 Ιανουαρίου
11	Βασίλης Τσίτος	Φιλία: Ποιότητα και λειτουργίες των φιλικών σχέσεων	24 Ιανουαρίου
12	Δέσποινα Μωραΐτου	Οι ιστορίες και η αφήγηση στη ζωή και στις σχέσεις	31 Ιανουαρίου
13	Δέσποινα Μωραΐτου	Οι σχέσεις μέσα στον μύθο από τη σκοπιά της ψυχανάλυσης και της κοινωνικής ψυχολογίας	7 Φεβρουαρίου
14	Δέσποινα Μωραΐτου	Αρχέτυπα διαπροσωπικών σχέσεων στην αρχαία ελληνική τραγωδία	14 Φεβρουαρίου

15		Αναπληρώσεις μαθημάτων	21 Φεβρουαρίου
		Εξετάσεις	28 Φεβρουαρίου

1. 1/11/2022. **Εισαγωγή. Βασικά δεδομένα και αρχές της επιστήμης των σχέσεων. Ερευνητικές μέθοδοι. Η κοινωνική φύση του είδους μας. Συνέπειες για την ατομικότητα, τη σχέση και την κοινωνία**

Ξενάγηση στα περιεχόμενα του μαθήματος, τη νοοτροπία και διδακτική μεθοδολογία, συζήτηση για τους μαθησιακούς του στόχους και τα επιθυμητά αποτελέσματα ανά ενότητα και διάλεξη. Οδηγίες παρακολούθησης των διαλέξεων, υποδείξεις για τον τρόπο μελέτης και εξέτασης-αξιολόγησης, τη χρήση των υποχρεωτικών αναγνωσμάτων και της βιβλιογραφίας. Πρόσβαση στα υλικά του μαθήματος, στα υποχρεωτικά αναγνώσματα και τη περαιτέρω βιβλιογραφία. Επικοινωνία και συνεργασία με τους διδάσκοντες. Προθεσμίες.

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

Regan, P. (2011). Close Relationships. Part I, p. 1-58. Principles of relationship Science. Basic Facts and Key Concepts. Research Methods. Our Social Nature. New York: Routledge

- **Διάλεξη: Παναγιώτης Κορδούτης**

2. 8/11/2022. **Η ανάπτυξη της σχέσης: οι απαρχές του σχετίζεσθαι, η έναρξη μιας σχέσης, διεργασίες μύησης**

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

Regan, P. (2011). Close Relationships. Part II, p. 59-90. Relationship Beginnings, Relationship Initiation. New York: Routledge

- **Διάλεξη: Παναγιώτης Κορδούτης**

3. 15/11/2022. **Η ανάπτυξη της σχέσης: η ανέλιξη της σχέσης, η επιλογή συντρόφου, ο γάμος**

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

Regan, P. (2011). Close Relationships. Part II. Relationship Development. Mate Selection and Marriage, p. 91-130. New York: Routledge.

- **Διάλεξη: Παναγιώτης Κορδούτης**

4. 22/11/2022. Οι διεργασίες της σχέσης: σκέψεις-γνώσματα και συναισθήματα-θυμικό, επικοινωνία και στήριξη

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**
Regan, P. (2011). Close Relationships. Part III, p. 131-168. Relationship Processes. Thinking and Feeling. Communicating and Supporting. New York: Routledge.
- **Διάλεξη: Παναγιώτης Κορδούτης**

5. 29/11/2022. Οι διεργασίες της σχέσης: Έρωσ, αγάπη και σεξ

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**
Regan, P. (2011). Close Relationships. Part III, π. 169 -212. Loving. Sexing. New York: Routledge.
- **Διάλεξη: Παναγιώτης Κορδούτης**

6. 6/12/2022. Ο Εγκέφαλος που ερωτεύεται και τα συστήματα των σχέσεων

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**
Fisher, H. (2000) Brains Do It: Lust, Attraction, and Attachment. | Dana Foundation. <https://www.dana.org/article/brains-do-it-lust-attraction-and-attachment/>
Fisher HE, Aron A, Mashek D, Li H, Brown LL. Defining the brain systems of lust, romantic attraction, and attachment. Arch Sex Behav. 2002 Oct;31(5):413-9. doi: 10.1023/a:1019888024255. PMID: 12238608
- **Διάλεξη: Κωνσταντίνος Χρήστος Δαουλτζής**

7. 13/12/2022. Σχεσιακή αλληλεπίδραση και επικοινωνία στο (υπο)σύστημα του ζευγαριού

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**
Watzlawick, P., Bavelas, J. B. Jackson, D.D, (2005, επιμ. Κ. Χαραλαμπίκη), Ανθρώπινη Επικοινωνία σελ. 97-150 και 237-288.
- **Διάλεξη: Αντώνης Κατσουρός**

8. 20/12/2022. Προκλήσεις για τις σχέσεις: Απόρριψη και προδοσία. Επιθετικότητα και βία

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**
Regan, P. (2011). Close Relationships. Part IV, p. 213 -246. Rejection and Betrayal. Aggression and Violence. New York: Routledge.

- **Διάλεξη: Παναγιώτης Κορδούτης**

9. 10/01/2022. Σύγκρουση κι απώλεια.

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

Regan, P. (2011). Close Relationships. Part IV, p. 247 -272. Conflict and loss. New York: Routledge.

- **Διάλεξη: Παναγιώτης Κορδούτης**

- **Βιβλιογραφία διαλέξεων 1-5 και 8-9:**

Ελληνόφωνη

Buunk, B. P. (2007). Σύνδεση, έλξη και στενές σχέσεις. Στο M. Hewstone & W. Stroebe, Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία, σ. 509-546. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Coontz, St. (2008). Η ιστορία του γάμου. Αθήνα: Εκδόσεις Πολύτροπον.

Hendrick, Cl. & Hendrick, S. (Eds.) (2012). Στενές σχέσεις. Θεμελιώδη ζητήματα των διαπροσωπικών σχέσεων. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.

Johnson, S. (2016). Το νόημα του Έρωτα. Η επαναστατική νέα επιστήμη των αισθηματικών σχέσεων. Αθήνα: Gutenberg.

Κορδούτης, Π. (2006) (Επιμ.). Το Πεδίο των Στενών Διαπροσωπικών Σχέσεων. Στο Π. Σ. Κορδούτης και Β. Γ. Παυλόπουλος, Πεδία έρευνας στην Κοινωνική Ψυχολογία, πολιτισμός, μετανάστευση, οργανισμοί, υγεία- πρόληψη, στενές διαπροσωπικές σχέσεις, σ. 300-365. Αθήνα: Ατραπός.

Καφέτσιος, Κ.(2005). Δεσμός, συναίσθημα και διαπροσωπικές σχέσεις. Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω.

Smith, P. B. & Bond, M. H. (2005) (μεταφρ.). Επικοινωνία και διαπροσωπικές σχέσεις, σ. 251-260. Στο P. B. Smith και M. H. Bond, Διαπολιτισμική Κοινωνική Ψυχολογία, σ. . Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Sternberg, R. (2000). Αγάπη: οι διαδρομές του έρωτα στο χρόνο. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Sternberg, R. (2000). Η αγάπη σαν ιστορία. Αθήνα: Εκδόσεις Θυμάρι.

Αγγλόφωνη

Berscheid, E. & Regan, P. (2005). The Psychology of Interpersonal Relationships. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson

Bradbury, T. N., & Karney, B. R. (2013. 2nd ed.). Intimate Relationships. New York: W.W. Norton & Co.

Erber, R., & Erber, M. (2017). Intimate Relationships: Issues, Theories, and Research (3rd ed.). Hove, UK: Psychology Press.

Fletcher, G., Simpson, J. A., Campbell, L., & Overall, N. C. (2013). *The Science of Intimate Relationships*. West Sussex: Wiley-Blackwell.

Fisher, H. (2016, Revised & Updated Ed.). *The anatomy of love*. W. W. Norton & Company.

Lehmiller, J.J. (2017). *The psychology of human sexuality* (2nd Edition). Oxford, UK: Wiley-Blackwell.

Miller, R. S. (2014, 7th ed). *Intimate Relationships*. Boston: McGraw-Hill.

Ogolsky, B. G., Lloyd, S. A., & Cate, R. M. (2013). *The developmental course of romantic relationships*. New York: Routledge.

Simpson, J. A., & Campbell, L. (2013). *The Oxford handbook of close relationships*. Oxford University Press.

Sternberg, R. & Weis, K. (Eds.) (2006). *The New Psychology of Love*. New Haven & London: Yale University Press.

Sternberg, R. & Sternberg, K. (Eds.) (2019, Second Edition). *The New Psychology of Love*. Cambridge University Press.

10. 17/01/2023. Οι διαπροσωπικές σχέσεις στο διαδίκτυο

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

Nguyen, M., Bin, Y. S., & Campbell, A. (2012). Comparing online and offline self-disclosure: A systematic review. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 15(2), 103-111. <https://doi.org/10.1089/cyber.2011.0277>

Το άρθρο είναι διαθέσιμο μέσω https://www.researchgate.net/profile/Yu-Sun-Bin/publication/51750501_Comparing_Online_and_Offline_Self-Disclosure_A_Systematic_Review/links/0fcfd506a4f4bd71ae000000/Comparing-Online-and-Offline-Self-Disclosure-A-Systematic-Review.pdf

- **Διάλεξη: Μαρια Κωλέτση**

- **Βιβλιογραφία**

Baym, N. K., Zhang, Y. B., Kunkel, A., Ledbetter, A., & Lin, M. C. (2007). Relational quality and media use in interpersonal relationships. *New Media & Society*, 9(5), 735-752. <https://doi.org/10.1177/1461444807080339>

Choi, M., Budak, C., Romero, D. M., & Jurgens, D. (2021). More than meets the tie: Examining the role of interpersonal relationships in social networks. *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media*, 15(1), 105-116. Retrieved from <https://ojs.aaai.org/index.php/ICWSM/article/view/18045>

Harley, D., Morgan J., & Frith H. (2020). Η κυβερνοψυχολογία ως καθημερινή ψηφιακή εμπειρία. Παπαζήση

Kordoutis, P., & Kourti, E. (2016). Digital friendship on Facebook and analog friendship skills. In C. Bernadas & D. Minchella (Eds.), *ECSM2016-Proceedings of the 3rd European Conference on Social Media* (pp. 109-115). Academic Conferences & Publishing International

Suler, J. R. (2002). Identity management in cyberspace. *Journal of Applied Psychoanalytic Studies*, 4(4), 455-459. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1023/A:1020392231924>

Vogel, E. A., & Rose, J. P. (2017). Perceptions of perfection: The influence of social media on interpersonal evaluations. *Basic and Applied Social Psychology*, 39(6), 317-325. <https://doi.org/10.1080/01973533.2017.1356303>

11. 24/01/2023. Φιλία: Ποιότητα και λειτουργίες των φιλικών σχέσεων

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

Hendrick, Cl. & Hendrick, S. (Eds.) (2012). Στενές σχέσεις. Θεμελιώδη ζητήματα των διαπροσωπικών σχέσεων: Ο κύκλος ζωής της φιλίας., σ. 120-133. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.

Χρηστάκης, Ν. & Χαλάτσης, Π. . (2010). Φιλικές σχέσεις: (κεφάλαια: 3^ο σ. 81-101). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

- **Διάλεξη: Βασίλης Τσίτος**

- **Βιβλιογραφία**

Fehr, B. & Harasymchuk, C. (2018). The role of friendships in well-being. Στο J. E. Maddux (Ed.) *Subjective well-being and life satisfaction*, 104-128. New York: Routledge.

Hojjat, M. & A. Mouer, A. (2017). The psychology of friendship. New York: Oxford University Press.

12. 31/01/2023. Οι ιστορίες και η αφήγηση στη ζωή και στις σχέσεις

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:** Bruner, J.(2018). Δημιουργώντας ιστορίες, επιμ. Γιάννης Κουγιουμτζάκης. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο (σελ. 37-78)
- **Διάλεξη: Δ. Μωραΐτου**

13. 7/02/2023. Οι σχέσεις μέσα στον μύθο από τη σκοπιά της ψυχανάλυσης και της κοινωνικής ψυχολογίας

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:** Φρόυντ, Σ. (1994), Ψυχανάλυση και Λογοτεχνία. Αθήνα: Εκδόσεις Ελένη Γ. Σαραφίδου (σελ. 139-164)
- **Διάλεξη: Δ. Μωραΐτου**

14. 14/2/2023. Αρχέτυπα διαπροσωπικών σχέσεων στην αρχαία ελληνική τραγωδία

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**
Blundell S. (2006). Οι γυναίκες στην κλασική Αθήνα. Αθήνα: Εκδόσεις Καρδαμίτσα (σελ. 119-137).
Mossé, C. (1993, β' έκδ.). Η γυναίκα στην αρχαία Ελλάδα. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαδήμα (σελ. 113-139)

- **Διάλεξη: Δ. Μωραΐτου**
- **Βιβλιογραφία διαλέξεων 12-14:**

Ελληνόφωνη

Κουρέτας, Δ. (1930). Αι ψυχώσεις εις την λογοτεχνίαν. Τόμ. Α΄ Αρχαία ελληνικά δράματα. Αθήνα: Εκδόσεις Παπανικολάου

Πουρκός, Μ. Α. (2013). Λογοτεχνία, Διαλογικότητα, Ψυχολογία: Κριτικές προσεγγίσεις, Εκδόσεις Κ. Μπάμπαλης

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Δήμητρα Μήττα, Μορφές και Θέματα της Αρχαίας Ελληνικής Μυθολογίας:

http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/mythology/lexicon/index.html

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Ψηφιακή Βιβλιοθήκη της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας. Δραματική ποίηση:

http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/library/index.html#

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Φάνης Κακριδής, Αρχαία Ελληνική Γραμματολογία. Δραματική ποίηση:

http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/history/grammatologia/page_046.html?prev=true

Αγγλόφωνη

Armstrong, R. H. (2011). Psychoanalysis: The Wellspring of Myth? In: Dowden K., Livingstone, Niall. A Companion to Greek Mythology. Wiley-Blackwell

Bruner, J.(1987). Life as narrative. Social Research 54,1, pp. 11-32

Holland, N. N. (2009). Literature and the Brain. The PsyArt Foundation

Oatley, K. (2011). Such Stuff as Dreams: The Psychology of Fiction. Wiley-Blackwell

Slater, P. E. (1974). The Greek family in history and myth. Arethusa 7.1, Psychoanalysis and the Classics, pp. 9-44

Slater, P. E. (1968). The glory of Hera; Greek mythology and the Greek family. Princeton University Press

Stok, F. (2011). Sigmund Freud's Experience with the Classics. Classica (Brasil) 24.1/2, pp.57-72

15.- 21/2/2023. Αναπληρώσεις μαθημάτων

16. – 28/2/2023. Εξετάσεις

Ο ακριβής χρόνος και ο τρόπος εξέτασης θα καθοριστεί με ανακοίνωση

Τα μαθήματα των ειδικεύσεων του Α' εξαμήνου:

*Εφαρμοσμένη Γνωστική
και Αναπτυξιακή Ψυχολογία*

Μάθημα [60M125]: Εισαγωγή στην Εφαρμοσμένη Γνωστική Ψυχολογία

Περιγραφή:

Το μάθημα θα προσφέρει μια ανασκόπηση της πρόσφατης έρευνας στην εφαρμογή γνωστικών μεθόδων, θεωριών και μοντέλων. Χρησιμοποιώντας σενάρια πραγματικού κόσμου και καθημερινά παραδείγματα, θα μελετήσουμε τους τρόπους με τους οποίους ευρήματα από τη βασική έρευνα της γνωστικής ψυχολογίας έχουν εφαρμοστεί. Θα μελετήσουμε όλους τους σημαντικούς τομείς της γνωστικής ψυχολογίας, συμπεριλαμβανομένης της προσοχής, της αντίληψης, της μνήμης, της σκέψης και της λήψης αποφάσεων, καθώς και ορισμένους από τους παράγοντες που επηρεάζουν τις γνωστικές διαδικασίες.

Προτεινόμενα συγγράμματα:

- ✓ Groome, D., & Eysenck, M.W. (2016). An introduction to applied cognitive psychology. London, New York: Routledge, Taylor & Francis.
- ✓ Durso, F.T., Nickerson, R.S., Duma, S.T., Lewandowsky, S., & Perfect, T.J. (2007). Handbook of Applied Cognition. John Wiley & Sons.
- ✓ Herrmann, D.J., Yoder, C.Y., Gruneberg, M., & Payne, D.G. (2010). Εφαρμοσμένη γνωστική ψυχολογία (επιμέλεια Σ. Σαμαρτζή & Α. Βατάκη). Εκδόσεις Πεδίο.
- ✓ Norman, D.A. (1988). The design of everyday things. New York, Doubleday.

Υπεύθυνοι μαθήματος: Σ. Σαμαρτζή, Φ. Φωτιάδης, Ι. Λεβαντίνου

Διδάσκοντες:

Σταυρούλα Σαμαρτζή, Καθηγήτρια
 Φώτιος Φωτιάδης, ΕΔΙΠ
 Βασίλης Θανόπουλος, Υποψήφιος Διδάκτωρ
 Λυδία Λιάπη, Υποψήφια Διδάκτωρ
 Βίκυ Καραδήμα, Υποψήφια Διδάκτωρ
 Ιωάννα Λεβαντίνου, Υποψήφια Διδάκτωρ

Επιτρεπόμενες απουσίες: 2 (δύο)

Τρόπος αξιολόγησης:

- Παρουσιάσεις άρθρων «Εφαρμογή γνώσης»: 20%
- Συμμετοχή και σχολιασμός των άρθρων «Εφαρμογή γνώσης»: 10%
- Παρουσίαση θεμάτων «Μετάδοση της γνώσης»: 5%
- Ερευνητική πρόταση για εφαρμογή: 30%
- Παρουσίαση της ερευνητικής πρότασης για εφαρμογή: 5%
- Τελικό άρθρο βιβλιογραφικής ανασκόπησης: 30%

Ενδεικτικό πρόγραμμα παραδόσεων:

	Αντικείμενο διάλεξης	Εφαρμογή γνώσης
4/11	<p>Εφαρμοσμένη Γνωστική Ψυχολογία: Εισαγωγή</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Αρχικές συστάσεις και περιγραφή του διδακτικού πλάνου. Οδηγίες σχετικά με την παρακολούθηση του μαθήματος, τη διδακτέα ύλη, την επικοινωνία με τους διδάσκοντες και τους συνεργάτες, την αξιολόγηση και τις προθεσμίες στις οποίες πρέπει να ανταποκριθούν οι φοιτητές. ▪ Χρήση του διαδικτυακού εργαλείου Perusall. ▪ Εισαγωγή στην Εφαρμοσμένη Γνωστική Ψυχολογία, Ιστορική αναδρομή, Το πείραμα στο πεδίο και στο εργαστήριο, Η ενασχόληση με την Εφαρμοσμένη, Σκοπός και ανάγκη για εφαρμογή. ▪ Διδάσκοντες: Φ. Φωτιάδης, Ι. Λεβαντίνου 	-

23/11	<p>Αντίληψη και προσοχή I</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Οπτικό σύστημα, Επιλεκτική προσοχή, Ο ρόλος της αντίληψη και προσοχής στην οδήγηση και στην αεροπορία, Εργονομία, Άλλα είδη προσοχής. ▪ Διδάσκοντες: Ι. Λεβαντίνου, Φ. Φωτιάδης 	<p>Bowles, P., Marenah, K., Ricketts, D., & Rogers, B. (2013). How to prepare for and present at a journal club. <i>Br J Hosp Med</i>, 74, C150-2. [Ι. Λεβαντίνου]</p>
30/11	<p>Αντίληψη και προσοχή II</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Θεωρία στην πράξη</i>: Θεωρία ανίχνευσης σήματος, χρήση της θεωρίας και εφαρμοσμένα παραδείγματα. [Λ. Λιάπη] ▪ <i>Θεωρία στην πράξη</i>: Τύφλωση στις αλλαγές και Τύφλωση απροσεξίας, Θεωρία, χρήση της θεωρίας και εφαρμοσμένα παραδείγματα. [Β. Θανόπουλος] ▪ Διδάσκοντες: Λ. Λιάπη, Β. Θανόπουλος, Ι. Λεβαντίνου 	<p>Feldstein, I.T., & Peli, E. (2020). Pedestrians accept shorter distances to light vehicles than dark ones when crossing the street. <i>Perception</i>, 49(5), 558-566. [???</p>
7/12	<p>Αντίληψη και προσοχή III</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Αναγνώριση προσώπου, ο ρόλος της μνήμης και προσοχής στην αντίληψη προσώπου, θεωρία ανίχνευσης σήματος. ▪ Διδάσκοντες: Ι. Λεβαντίνου, Φ. Φωτιάδης 	<p>Lowe, M.L., & Haws, K.L. (2017). Sounds big: The effects of acoustic pitch on product perceptions. <i>Journal of Marketing Research</i>, LIV, 331-346. [???</p>
14/12	<p>Αντίληψη και προσοχή IV</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Θεωρία στην πράξη</i>: Third Brake Light Is No Third Wheel [Β. Καραδήμα] ▪ <i>Θεωρία στην πράξη</i>: Why Lime-Yellow Fire Trucks Are Safer Than Red [Λ. Λιάπη] ▪ Προθεσμία επιλογής θέματος ερευνητικής πρότασης για εφαρμογή (δείτε «Αξιολόγηση»). ▪ Διδάσκοντες: Λ. Λιάπη, Ι. Λεβαντίνου 	<p>Iachini, T., Maffei, L., Ruotolo, F., Senese, V.P., Ruggiero, G., Masullo, M. and Alekseeva, N. (2012), Multisensory assessment of acoustic comfort aboard metros: A virtual reality study. <i>Applied Cognitive Psychology</i>, 26, 757-767. [???</p>
21/12	<p>Μνήμη I</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Μνήμη εργασίας, μοντέλα, περιορισμοί στην απόδοση. ▪ Ενίσχυση της μνήμης, μνημονικές στρατηγικές, εφαρμογές στην εκπαίδευση, το γήρας, τον έλεγχο εναέριας κυκλοφορίας, στην εγκατεστημένη επίγνωση, διαδικτυακή επικοινωνία, αλληλεπίδραση ανθρώπου-υπολογιστή, και κατανάλωση. ▪ Διδάσκοντες: Ι. Λεβαντίνου, Φ. Φωτιάδης 	<p>Fairhurst, M.T., Scott, M., & Deroy, O. (2017). Voice over: Audio-visual congruency and content recall in the gallery setting. <i>PLoS ONE</i>, 12(6), e0177622. [???</p>
11/1	<p>Μνήμη II</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Η μνήμη στην καθημερινή ζωή, μνήμη αυτοπτών μαρτύρων, γνωστική συνέντευξη. ▪ <i>Θεωρία στην πράξη</i>: Παρουσίαση του Innocence project. [Β. Καραδήμα] ▪ <i>Θεωρία στην πράξη</i>: Eyewitness Accuracy in Police Lineups [Β. Καραδήμα] ▪ Διδάσκοντες: Ι. Λεβαντίνου, Β. Καραδήμα 	<p>Friedman, W.J., Cederborg, A-C. Hultman, E., Anghagen, O., & Magnusson, K.F. (2010). Children's memory for the duration of a paediatric consultation. <i>Appl. Cognit. Psychol</i>, 24, 545-556. [???</p>
18/1	<p>Εφαρμογή της γνώσης – 1^ο στάδιο για ανατροφοδότηση</p>	

! Παρουσιάσεις ερευνητικών προτάσεων από τους φοιτητές. !

! Προθεσμία επιλογής θέματος «Μετάδοσης Γνώσης (δείτε «Αξιολόγηση»).

25/1	<p>Λήψη απόφασης</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Λήψη αποφάσεων και μοντέλα, μαθαίνοντας την σωστή λήψη αποφάσεων, αποφάσεις σε περιπτώσεις ρίσκου, προβλήματα χρονικού συλλογισμού με πολλαπλές λύσεις-έννοια πιθανού. ▪ Διδάσκοντες: Ι. Λεβαντίνου, Φ. Φωτιάδης 	<p>Ehret, S., Roth, S., Zimmermann, S. U., Selter, A., & Thomaschke, R. (2019). Feeling time in nature: The influence of directed and undirected attention on time awareness. <i>Applied Cognitive Psychology, 34</i>, 737-746. [???</p>
1/2	<p>Μουσική και Νόηση</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Θεωρία στην πράξη: More Sleep Would Make Us Happier, Healthier and Safer</i> [B. Καραδήμα] ! Προθεσμία επιλογής θέματος βιβλιογραφικής ανασκόπησης (δείτε «Αξιολόγηση»). ▪ Διδάσκοντες: Β. Καραδήμα, Ι. Λεβαντίνου 	<p>Andersson, P.K., Kristensson, P., Wastlund, E., Gustafsson, A. (2012). Let the music play or not: The influence of background music on consumer behavior. <i>Journal of Retailing and Consumer Services, 19</i>, 553-560. [??]</p> <p>Ehret, S., Trukenbrod, A. K., Thomaschke, R. (2021). Dynamics of temporal experience in active and passive waiting situations. <i>Applied Cognitive Psychology, 35</i>(4), 900-908. [???</p>
8/2	<p>Αθλητισμός, Στρες και Νόηση</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Θεωρία στην πράξη: The fast and the furious</i> [B. Καραδήμα] ▪ Διδάσκοντες: Β. Καραδήμα, Ι. Λεβαντίνου 	<p>Castella, J., Cuello, C., & Sanz, A. (2017) Does time fly 20 m above the ground? Exploring the role of affective response on time perception in a high-risk sport. <i>Applied Cognitive Psychology, 31</i>(6), 644-652. [???</p> <p>Ouwehand, K., van Gog, T., & Paas, F. (2015). Effects of gestures on older adults' learning from video-based models. <i>Applied Cognitive Psychology, 29</i>, 115-128. [???</p>
15/2	<p>Εφαρμογή της γνώσης</p> <p>! Παρουσιάσεις ερευνητικών προτάσεων από τους φοιτητές. !</p> <p>Μετάδοση της γνώσης</p> <p>! Παρουσιάσεις εφαρμοσμένων θεμάτων με την μορφή αναρτημένης ανακοίνωσης από τους φοιτητές. !</p> <p>Εξεταστική</p> <ul style="list-style-type: none"> ! Παράδοση βιβλιογραφικής ανασκόπησης. ! ! Προθεσμία παράδοσης κειμένου ερευνητικής πρότασης για εφαρμογή (δείτε «Αξιολόγηση»). ! 	

Αξιολόγηση

➤ Παρουσιάσεις άρθρων «Εφαρμογή γνώσης»

- 20% του τελικού βαθμού.
- Παρουσίαση των άρθρων που αναφέρονται στην στήλη «Εφαρμογή γνώσης». Τα άρθρα θα ανατεθούν από την διδάσκουσα σε μια/έναν φοιτήτρια/φοιτητή (με αλφαβητική σειρά εκτός εάν κάποια/κάποιος ενδιαφέρετε για την παρουσίαση ενός συγκεκριμένου άρθρου και το αναφέρει στην διδάσκουσα μέσω email μετά τη Διάλεξη 1). Η παρουσίαση του άρθρου θα πραγματοποιηθεί με την χρήση power point και η διάρκεια δεν πρέπει να ξεπεράσει τα 30 λεπτά. Η αξιολόγηση της παρουσίασης θα βασίζεται στα εξής στοιχεία: *Παρουσίαση της λογικής ανάπτυξης της υπόθεσης του άρθρου, Παρουσίαση του πειραματικού σχεδιασμού του άρθρου, Παρουσίαση της μεθοδολογίας του άρθρου, Παρουσίαση της στατιστικής ανάλυσης του άρθρου, Παρουσίαση των σημαντικών σημείων του άρθρου, Παρουσίαση των προβληματικών σημείων του άρθρου, Ικανότητα να απαντήσει ερωτήσεις σχετικά με το άρθρο, Καλή προετοιμασία των διαφανειών, Ικανότητα να δημιουργήσει ευκαιρίες για συζήτηση.* Σκοπός της εργασίας είναι να αναπτυχθεί μια κριτική συζήτηση πάνω στο άρθρο: την θεωρία, την ερευνητική υπόθεση, την μεθοδολογία και την στατιστική ανάλυση, καθώς και την σχέση βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας. Τα άρθρα έχουν σκοπό να σας δώσουν παραδείγματα βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας και τους τρόπους υλοποίησής τους. Τα παραδείγματα αυτά μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν σαν πηγή έμπνευσης για τις ερευνητικές σας προτάσεις.

➤ Συμμετοχή και σχολιασμός των άρθρων «Εφαρμογή γνώσης»

- 10% του τελικού βαθμού.
- Τα άρθρα που θα παρουσιαστούν στην ενότητα «Εφαρμογή γνώσης» θα πρέπει να έχουν διαβαστεί από όλους και όχι μόνο από το άτομο που το παρουσιάζει. Η ανάγνωση πρέπει να γίνει σωστά ώστε να μπορεί στην συνέχεια να αναπτυχθεί μια συζήτηση στο μάθημα και για να βοηθήσουμε όλοι την/τον παρουσιάστρια/παρουσιαστή να κάνει την καλύτερη δυνατή παρουσίαση. Για τον σκοπό αυτό θα χρησιμοποιήσουμε την δωρεάν διαδικτυακή εφαρμογή Perusall (www.perusall.com), η οποία επιτρέπει τον σχολιασμό, την ανάπτυξη ιδεών, την αναφορά προβλημάτων ή ερωτήσεων σε συγκεκριμένα σημεία του άρθρου. Η εφαρμογή σκοπό έχει την ενθάρρυνση της καλύτερης προετοιμασίας και την δυνατότητα αξιολόγησης της προετοιμασίας σας από την διδάσκουσα. Για να εγγραφείτε στο μάθημα θα πρέπει να επιστεφθείτε την σελίδα www.perusall.com, να δημιουργήσετε έναν λογαριασμό, και να επιλέξετε την εγγραφή στο μάθημα μας που έχει τον κωδικό VATAKIS-M4T63. Μετά την εγγραφή σας μπορείτε να δείτε τα άρθρα της ενότητας «Εφαρμογή γνώσης» (στο Library του μαθήματος) και να αρχίσετε τον σχολιασμό. Η εφαρμογή σας παρέχει έναν σύντομο οδηγό χρήσης και θα κάνουμε και μια μικρή παρουσίαση στο μάθημα. Η αξιολόγηση σας θα

βασίζετε στα εξής στοιχεία: ανάγνωση του άρθρου, ποσότητα και ποιότητα σχολιασμού, καθώς και συμμετοχή την ημέρα της παρουσίασης του άρθρου.

➤ Παρουσίαση θεμάτων «Μετάδοση της γνώσης»

- 5% του τελικού βαθμού.
- Προθεσμία επιλογής θέματος «Μετάδοση της γνώσης»: Δείτε χρονοδιάγραμμα.
- Η εργασία αυτή στηρίζεται στην ιδέα μετάδοσης της γνώσης πάνω σε εφαρμογές της Γνωστικής Ψυχολογίας. Η εργασία απαιτεί να βρείτε μια εφαρμογή και να την παρουσιάσετε είτε με την μορφή αναρτημένης ανακοίνωσης (poster μέσω power point), είτε μέσα από την υλοποίηση της εφαρμογής με την χρήση απλών υλικών. Η παρουσίαση θα πρέπει να πραγματοποιηθεί με απλό τρόπο και με παραδείγματα έτσι ώστε να είναι κατανοητή ακόμα και σε κάποιον που δεν ασχολείται με το πεδίο. Η διάρκεια της παρουσίασης δεν πρέπει να ξεπεράσει τα 5 λεπτά. Στην παρουσίαση θα πρέπει να είναι ξεκάθαρη η συνεισφορά της Γνωστικής Ψυχολογίας και η ανάγκη της εφαρμογής στην ζωή μας (π.χ. παράδειγμα εφαρμογής στην εικόνα που παρουσιάζεται στα δεξιά). Το θέμα θα πρέπει να εγκριθεί από την διδάσκουσα (δείτε σχετική προθεσμία) μέσω μηνύματος στο eclass ή email.

Separating humans from BOTs

The special nature of human visual perception motivated the development of CAPTCHAs (Von Ahn, Blum, & Langford, 2002). CAPTCHA stands for "Completely Automated Public Turing test to tell Computers and Humans Apart." The motivation for CAPTCHAs comes from real-world problems such as those faced by YAHOO!, which offers free email accounts. The problem is that automatic BOTs will sign up for such accounts and then use them to send SPAM. To test that it is a real human, the system can present images like those in Figure 2.17. Use of such CAPTCHAs is quite common on the Internet. Although template-based approaches may fail on recognizing such figures, more sophisticated feature-based character recognition algorithms have had a fair degree of success (e.g., Mori & Malik, 2003). This has led to more and more difficult CAPTCHAs being used, which unfortunately humans also have great difficulty in decoding (Bursztein, Bethard, Fabry, Mitchell, & Jurafsky, 2010). You can visit the CAPTCHA Web site and contribute to the research at <http://www.captcha.net/>.

FIGURE 2.17 Examples of CAPTCHAs that humans can read but template-based computer programs have great difficulty with. (Staff KRT/Newscom.)

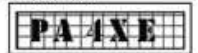
Test yourself

To stay ahead of hackers, programmers are making it more difficult for computers to read Captchas, tests to differentiate between computers and humans. Try your hand at these examples:

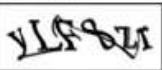
A. Blogger.com

B. Paypal.com

C. Yahoo.com

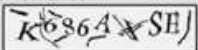
D. Apple.com

E. AOL.com

F. Hotmail.com

Answers:

A. trytq   D. ghNx4

B. PA4XE   E. TP PPI

C. yLF8zr   F. K686AXSE

© 2014 MCT
Source: Blogger.com, Paypal, Yahoo!, Apple, AOL, Hotmail
Graphic: The Dallas Morning News

➤ Ερευνητική πρόταση για εφαρμογή

- 30% του τελικού βαθμού.
- Προθεσμία επιλογής θέματος ερευνητικής πρότασης για εφαρμογή: Δείτε χρονοδιάγραμμα.
- Προθεσμία παράδοσης κειμένου: Εξεταστική.
- Η ερευνητική πρόταση εφαρμογής αποτελείται από μια μικρή θεωρητική εισαγωγή που τεκμηριώνει την ιδέα της πρότασης σας (βιβλιογραφία που υποστηρίζει την αξία της πρότασης σας, καθώς και στοιχεία που υποστηρίζουν την ιδέα και υπόθεση σας). Στην συνέχεια θα περιγράψετε την πρόταση εφαρμογής με την ερευνητική της υπόθεση. Τέλος, θα περιγράψετε με λεπτομέρεια την μεθοδολογία που θα χρησιμοποιήσετε για να διερευνήσετε την υπόθεση σας. Η πρόταση αυτή μπορεί να σχετίζεται με την βιβλιογραφική

ανασκόπηση που θα επιλέξετε και καλό είναι να είναι πάνω σε θέματα που σας ενδιαφέρουν. Οι προτάσεις δεν πρέπει να υπερβαίνουν τις 6 σελίδες και το κείμενο πρέπει να είναι σύμφωνο με τους κανόνες της APA. Οι ερευνητικές προτάσεις θα παραδίδονται μέσω eclass με την μορφή .PDF. Το θέμα θα πρέπει να εγκριθεί από την διδάσκουσα (δείτε σχετική προθεσμία) μέσω μηνύματος στο eclass.

➤ Παρουσίαση της ερευνητικής πρότασης για εφαρμογή

- 5% του τελικού βαθμού.
- Παρουσίαση της ερευνητικής πρότασης για εφαρμογή. Η παρουσίαση της ερευνητικής σας πρότασης θα πραγματοποιηθεί με την χρήση power point και η διάρκεια δεν πρέπει να ξεπεράσει τα 10 λεπτά. Η παρουσίαση θα πρέπει να ακολουθεί την δομή της ερευνητικής σας πρότασης με ιδιαίτερη έμφαση στη μεθοδολογία. Σκοπός της παρουσίασης είναι να αναπτυχθεί μια κριτική συζήτηση πάνω στην πρότασή σας και να σας δοθεί ανατροφοδότηση και ιδέες για διόρθωση, εξέλιξη κτλ της πρότασής σας. Εάν οι προτάσεις αυτές είναι καινοτόμες θα μπορούν ενδεχομένως να αποτελέσουν και το θέμα της διπλωματικής σας.

➤ Τελικό άρθρο βιβλιογραφικής ανασκόπησης

- 30% του τελικού βαθμού.
- **Τελική ημερομηνία επιλογής θέματος: Δείτε χρονοδιάγραμμα.**
- **Προθεσμία παράδοσης κειμένου: Εξεταστική.**
- Η βιβλιογραφική ανασκόπηση θα πρέπει να εστιάσει σε ένα ειδικό και συγκεκριμένο θέμα από το πεδίο της Εφαρμοσμένης Γνωστικής Ψυχολογίας. Θα πρέπει να καταλήξετε σε ένα συγκεκριμένο θέμα μετά από συνεννόηση και έγκριση από την διδάσκουσα μέσω μηνύματος στο eclass (δείτε σχετικές προθεσμίες). ΔΕΝ υπάρχει όριο σελίδων, όσες σελίδες χρειάζονται για να καλύψετε το θέμα σας. ΔΕΝ υπάρχει όριο επιστημονικών άρθρων που θα συμπεριλάβετε, όσα άρθρα χρειάζονται για να καλύψετε το θέμα σας. Το θέμα θα μπορούσε να είναι σχετικό με την ερευνητική πρόταση εφαρμογής που θα αναλάβετε να κάνετε στο μάθημα ή κάτι σχετικό με τα άμεσα ενδιαφέροντά σας. Το τελικό κείμενο πρέπει να είναι σύμφωνο με τους κανόνες της APA και η υποβολή του θα πραγματοποιηθεί μέσω eclass με την μορφή .PDF.

Μάθημα [60M126]: Εισαγωγή στην Εφαρμοσμένη Αναπτυξιακή Ψυχολογία

Περιγραφή

Το μάθημα αφορά στη συστηματική παρουσίαση και εμβάθυνση στις σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις για την ανθρώπινη ανάπτυξη. Στοχεύει, κυρίως, στην εξοικείωση των φοιτητών με το πεδίο της Εφαρμοσμένης Αναπτυξιακής Ψυχολογίας. Θέματα που καλύπτονται αφορούν στην αναπτυξιακή ψυχοπαθολογία, την τυπολογία των παρεκκλίσεων κατά την ανάπτυξη, την νευροψυχολογική ανάπτυξη, την αξιολόγηση των μαθησιακών και αναπτυξιακών διαταραχών, τις μεθόδους πρώιμης παρέμβασης, την τεχνητή νοημοσύνη και την επίδραση του πολιτισμού στην αναπτυξιακή τροχιά του ατόμου.

Προτεινόμενα συγγράμματα

- Μάνος, Ν. (1997). *Βασικά Στοιχεία Κλινικής Ψυχιατρικής*. University Studio Press.
- Πολυχρόνη, Φ. (2013). *Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες*. Πεδίο.
- Feldman, R.S. (2019). *Αναπτυξιακή Ψυχολογία: Διά Βίου Προσέγγιση*. Gutenberg.
- Wenar, C., & Kerig, P.K (2008). *Εξελικτική Ψυχοπαθολογία: Από τη βρεφική ηλικία στην εφηβεία*. Gutenberg.
- Wilmshurst, L. (2011). *Εξελικτική Ψυχοπαθολογία: Μια αναπτυξιακή προσέγγιση*. Gutenberg.

Υπεύθυνη μαθήματος: Σμαράγδα Καζή

Email: kazisma@panteion.gr

Διδάσκοντες:

Αδαμοπούλου Ειρήνη eirini.adamopoulou@yahoo.com

Αντωνοπούλου Βασιλική v_antonop@yahoo.gr

Διαμαντή Μαρία madiamanti@hotmail.com

Ευθυμιόπουλος Αχιλλέας efthimiopoulos@hotmail.com

Καζή Σμαράγδα kazisma@panteion.gr

Κασελίμης Δημήτρης d.kasselimis@panteion.gr

Κλημεντοπούλου Αλεξάνδρα alkliment@hotmail.com

Μπελογιάννη Βίλλυ vbeloyianni@hua.gr

Σουκάκου Έλενα elenasoucacou@hotmail.com

Χαμάου Μαίρη mary.hamawi@gmail.com

Επιτρεπόμενες απουσίες: 2 (δύο)

Τρόπος αξιολόγησης:

A. Πρόταση για εφαρμογή: 70%

B. Παρουσίαση εφαρμογών 30%

Ενδεικτικό πρόγραμμα διαλέξεων

	Αντικείμενο διάλεξης
1 1/11	Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες Ορισμοί, Διάκριση μεταξύ Μ.Δ. και Ε.Μ.Δ., συνοδά συμπτώματα, διαχείριση και τρόποι αντιμετώπισης, αιτιολογία (εγκέφαλος, κληρονομικότητα, τοξικοί παράγοντες, γονική μέριμνα, διατροφή), επιδράσεις στον ψυχοκοινωνικό τομέα, συννοσηρότητα δυσκολιών μάθησης με ψυχοπαθολογικές διαταραχές, συμβουλευτική γονέων και εκπαιδευτικών. Διδάσκων: Αχιλλέας Ευθυμιόπουλος, Πάντειο Πανεπιστήμιο
2 8/11	Δυσλεξία Κλινική εικόνα, διαφορική διάγνωση, πρόγνωση, θεραπευτική προσέγγιση, αιτιολογία, συννοσηρότητα, συμβουλευτική γονέων και εκπαιδευτικών. Διδάσκων: Αχιλλέας Ευθυμιόπουλος, Πάντειο Πανεπιστήμιο
3 22/11	ΔΕΠ-Υ, Εναντιωματική Συμπεριφορά και Διαταραχές Διαγωγής Κλινική εικόνα, διαφορική διάγνωση, πρόγνωση, θεραπευτική προσέγγιση, αιτιολογία, συννοσηρότητα, συμβουλευτική γονέων και εκπαιδευτικών. Διδάσκων: Αχιλλέας Ευθυμιόπουλος, Πάντειο Πανεπιστήμιο
4 29/11	Αυτισμός και άλλες Αναπτυξιακές Διαταραχές Αυτισμός, Σύνδρομο Asperger, Σύνδρομο Rett, Παιδική Αποδιοργανωτική Διαταραχή, Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή- μη προσδιοριζόμενη αλλιώς,

	<p>Συγγενή Σύνδρομα, αιτιολογία, συμπτωματολογία, ψυχοεκπαιδευτική αξιολόγηση, μέθοδοι και τεχνικές παρέμβασης.</p> <p>Διδάσκων: Αχιλλέας Ευθυμιόπουλος, Πάντειο Πανεπιστήμιο</p>
<p>5 6/12</p>	<p>Πλαστικότητα Εγκεφάλου</p> <p>Διδάσκων: Δημήτρης Κασελίμης, Πάντειο Πανεπιστήμιο</p>
<p>6 13/12</p>	<p>Τεχνητή Νοημοσύνη</p> <p>Διδάσκουσα: Σμαράγδα Καζή, Πάντειο Πανεπιστήμιο</p>
<p>7 20/12</p>	<p>Παρεμβάσεις στην πρώιμη/προσχολική ηλικία</p> <p>Παρουσίαση θεραπευτικών προσεγγίσεων:</p> <p>(α) Πρόγραμμα Πρώιμης Παρέμβασης Portage για παιδιά με αναπτυξιακές δυσκολίες</p> <p>Διδάσκουσα: Μαίρη Χαμάουι, Ψυχολόγος, Αναπτυξιακή Ψυχολόγος, ΒΑ, ΜΑ.</p> <p>(β) Αναπτυξιακές διαταραχές λόγου, ομιλίας και επικοινωνίας στην προσχολική ηλικία: συστημικά προγράμματα παρέμβασης</p> <p>Διδάσκουσα: Μαρία Διαμαντή, Λογοθεραπεύτρια, Msc-Νευρο-ψυχολογολόγος, ΜΑ</p>
<p>8 10/1</p>	<p>Παρέμβαση</p> <p>Σχεδιασμός, εφαρμογή και αξιολόγηση προγραμμάτων παρέμβασης. Προβλήματα και ευκαιρίες.</p> <p>Διδάσκουσα: Ειρήνη Αδαμοπούλου, Υπότροφος ΕΣΠΑ, ΑΠΘ</p>
<p>9 17/1</p>	<p>Ενταξιακές πρακτικές στη σχολική τάξη: Ποιές είναι, ποιούς αφορούν και πώς εφαρμόζονται</p> <p>Διεθνείς εκπαιδευτικές πρακτικές ένταξης στη σχολική τάξη. Ερευνητικά ευρήματα και σύγχρονα διλήμματα στην εφαρμογή των ενταξιακών πρακτικών.</p>

	Διδάσκουσα: Έλενα Σουκάκου, Επίτιμος Εταίρος Έρευνας, Πανεπιστήμιο του Roehampton
10 24/1	Πρώιμη Ανίχνευση ΔΦΑ Διδάσκουσα: Αλεξάνδρα Κλημεντοπούλου, Παιδίατρος, Αναπτυξιακή Παιδίατρος, MD, MSc, Phd.
11 31/1	Οι πολλαπλές όψεις των αναπτυξιακών διαταραχών: διαγνωστική διερεύνηση και σχεδιασμός θεραπευτικής αντιμετώπισης Διαγνωστική προσπέλαση και θεραπευτική αντιμετώπιση των αναπτυξιακών διαταραχών. Διδάσκουσα: Βασιλική Αντωνοπούλου, MSc, Παιδοψυχίατρος
12 7/2	Αξιολόγηση Η αξιολόγηση στα ΚΕΔΑΣΥ Διδάσκουσα: Δρ. Βασιλική Μπελογιάννη (Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο)
13 14/2	Διαπολιτισμικά θέματα στην ανάπτυξη Διδάσκουσα: Σμαράγδα Καζή, Πάντειο Πανεπιστήμιο
Εβδομάδες 14-15	Παρουσιάσεις

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Α. Πρόταση για εφαρμογή (70% του βαθμού)

Η πρόταση θα αποτελείται από μια μικρή θεωρητική εισαγωγή που θα τεκμηριώνει την ιδέα της πρότασης σας. Θα περιγράψετε μία ερευνητική υπόθεση και την αντίστοιχη πρόταση εφαρμογής. Θα περιγράψετε με λεπτομέρεια τη μεθοδολογία που θα χρησιμοποιήσετε για να διερευνήσετε την υπόθεση σας και τον τρόπο υλοποίησης της εφαρμογής. Το τελικό κείμενο πρέπει να είναι ακολουθεί τους κανόνες συγγραφής της APA και η υποβολή του θα πραγματοποιηθεί μέσω eclass σε μορφή doc.

Μέγεθος εργασίας: 2500 λέξεις.

Τελική ημερομηνία επιλογής θέματος: 1/12/2022 και έγκριση από τους διδάσκοντες (Α. Ευθυμιόπουλος, Σ. Καζή και Α. Τουλουμάκου)

Τελική ημερομηνία παράδοσης κειμένου: 31/1/2023

B. Παρουσίαση εφαρμογών (30% του βαθμού)

Βασισμένοι στο **A**, θα παρουσιάσετε την πρόταση σας στις συναντήσεις μας στις **7/2/2023** και **14/2/2023** σε μορφή ppt. Η παράδοση των power points θα γίνει στις 6/2/2023 στο e class. Για την παρουσίαση, θα έχετε 10 λεπτά στη διάθεσή σας. Η παρουσίαση θα πρέπει να ακολουθεί την δομή της πρότασης για εφαρμογή με ιδιαίτερη έμφαση στη μεθοδολογία. Σκοπός της παρουσίασης είναι να παρουσιάσετε κριτικά την πρόταση για την εφαρμογή σας.

***Τα μαθήματα των ειδικοτήσεων
του Α' εξαμήνου:***

Θετική Ψυχολογία

Θετική Ψυχολογία: Θεωρία και Έρευνα **(Κωδικός μαθήματος: 60M127 – ECTS: 8)**

Περίληψη μαθήματος:

Στόχος του μαθήματος είναι ο ορισμός του επιστημονικού πεδίου της Θετικής Ψυχολογίας με βάση τις ιστορικές της καταβολές, την πορεία του κλάδου και τις σημαντικές έννοιες που πραγματεύεται, αλλά και τα σύγχρονα ερευνητικά δεδομένα σχετικά με τα αποτελέσματα και τις εφαρμογές της Θετικής Ψυχολογίας στον γενικό πληθυσμό και σε ειδικούς πληθυσμούς.

Ημέρες και ώρες διδασκαλίας: Τετάρτη, 18:00 - 21:00 - Αίθουσα: B5

Τρόπος διεξαγωγής διαλέξεων: Διά ζώσης εκπαίδευση

Επιτρεπτές απουσίες: Δύο (2)

Υπεύθυνη Μαθήματος - Υπεύθυνη Επικοινωνίας (v.yiotsidi@panteion.gr)

Βασιλική Γιωτσίδη, Επίκουρη Καθηγήτρια Κλινικής Ψυχολογίας

Αξιολόγηση μαθήματος: Συνδυαστικά με βάση τον παρακάτω Πίνακα.

1) Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής ανά διάλεξη (reading control)	2) Γραπτή εργασία & ppt παρουσίαση	3) Τελικές εξετάσεις (ερωτήσεις ανάπτυξης, κριτικής σκέψης ή/και πολλαπλής επιλογής)	Τελικός βαθμός
20%	50%	30%	100%

Συνοπτικό Πρόγραμμα Διαλέξεων

α/α	Διδάσκοντες	Τίτλος Διάλεξης	Ημερομηνίες
1	Σταλίκας Αναστάσιος & Γιωτσίδη Βασιλική	Καλωσόρισμα, Εισαγωγή στη Θετική Ψυχολογία	2/11/22

2	Θεοδοσάκης Δημήτρης	Θετικά συναισθήματα	9/11/22
3	Καρακασίδου Ειρήνη	Αυτοσυμπόνια	23/11/22
4	Βασιλική Γιωτσίδη	Ψυχολογική Ροή, κινητοποίηση και θετική αντιμετώπιση της αντίστασης στην αλλαγή	30/11/22
5	Πεζηρκιανίδης Χρήστος	Δυνατά στοιχεία χαρακτήρα	07/12/22
6	Μπενέτου Άννα	Απολαμβάνει	14/12/22
7	Ρεμούνδου Μαριέττα	Φυσιολογία της Ευτυχίας	21/12/22
8	Χαρισιάδης Αλέξης	Νόημα ζωής και ποιητική ψυχοθεραπεία	11/01/23
9	Μερτίκα Αντιγόνη	Εκμαθημένη αισιοδοξία: το αντίδοτο στην κατάθλιψη	18/01/23
10	Γεωργίου Ελισάβετ	Θετική Οργανωσιακή Ψυχολογία	25/01/23
11	Κουδιγκέλη Φανή	Θετική Εκπαίδευση - Η Θετική Ψυχολογία στον εκπαιδευτικό χώρο	01/02/23
12	Μυτσκίδου Πασχαλιά	Θετική Ψυχολογία και Ψυχοθεραπεία. Εφαρμογές στη Γνωσιακή-Συμπεριφορική Ψυχοθεραπεία	08/02/23
13	Σταλίκας Αναστάσιος & Γιωτσίδη Βασιλική	Παρουσίαση Εργασιών – Σύνοψη	15/02/23

Πρόγραμμα και περίγραμμα μαθημάτων

- 1) 02/11/2022 – Εισαγωγή στη Θετική Ψυχολογία. Τι είναι η Θετική Ψυχολογία; Ποιες είναι οι ιστορικές καταβολές της; Ποια είναι η πορεία του κλάδου και οι σημαντικές έννοιες που πραγματεύεται; Παρουσίαση της διαδικασίας του μαθήματος.

Στόχος του πρώτου μαθήματος του ΠΜΣ είναι ο ορισμός του επιστημονικού πεδίου της Θετικής Ψυχολογίας με βάση τις ιστορικές της καταβολές, την πορεία του κλάδου και τις

σημαντικές έννοιες που πραγματεύεται, αλλά και τα σύγχρονα ερευνητικά δεδομένα σχετικά με τα αποτελέσματα και τις εφαρμογές της Θετικής Ψυχολογίας στον γενικό και σε ειδικούς πληθυσμούς. Επισημαίνεται ο ρόλος των θετικών συναισθημάτων στην ψυχική υγεία και την ευημερία και η έμφαση της Θετικής Ψυχολογίας στα δυνατά στοιχεία του χαρακτήρα. Επίσης, περιγράφεται το βασικό πλαίσιο και οι ορισμοί της έννοιας της ευημερίας (well-being), καθώς και παρεμβάσεις που στοχεύουν στην αύξησή της.

Παράλληλα, παρουσιάζεται το ευρύτερο πλαίσιο παρακολούθησης των μαθημάτων στην ειδίκευση «Θετική Ψυχολογία» του ΠΜΣ και δίδονται οδηγίες στους φοιτητές σχετικά με τη συμμετοχή τους σε αυτή. Συγκεκριμένα, συζητούνται τα θέματα που αφορούν τη δομή, τους στόχους και τα αναμενόμενα αποτελέσματα των μαθημάτων, τη μελέτη και την πρόσβαση στη βιβλιογραφία, την επικοινωνία με τους διδάσκοντες και τους συνεργάτες, τη διαδικασία αξιολόγησης και ολοκλήρωσης των εργασιών του μαθήματος, και άλλα θέματα που μπορεί να προκύψουν από τους ίδιους τους φοιτητές.

- **Προτεινόμενα αναγνώσματα**

- i) Gable, S. L., & Haidt, J. (2005). What (and why) is positive psychology? Review of General Psychology, 9(2), 103-110.
- ii) Γαλανάκης, Μ., Μερτίκας, Α., & Σεργιάννη, Χ. (2011). Εισαγωγή στη θετική ψυχολογία. Στο Α. Σταλίκας & Π. Μυτσκίδου (Επιμ.) Εισαγωγή στη θετική ψυχολογία (σ. 21-43). Αθήνα: Τόπος.
- iii) Hefferon, K., & Boniwell, I. (2011). Positive psychology. Theory, research and applications. New York, NY: Open University Press. (Chapter 1: Introduction to Positive Psychology)
- iv) Stalikas, A., Fitzpatrick, M. (2008). Positive emotions in psychotherapy theory, research and practice: New kid on the block? Journal of Psychotherapy Integration, 18(2): 155-166.

- **Διδάσκοντες:** Αναστάσιος Σταλίκας, Βασιλική Γιωτσίδα

2) 09/11/2022: Η θεωρία της Διεύρυνσης και Δόμησης των θετικών συναισθημάτων

Η συγκεκριμένη ενότητα αναφέρεται στη θεωρία της Διεύρυνσης και Δόμησης των θετικών συναισθημάτων. Επικεντρώνεται και αναδεικνύει το ρόλο και τη λειτουργία των θετικών συναισθημάτων στο επίπεδο της ανθρώπινης συμπεριφοράς σύμφωνα με τη Β. Fredrickson. Διερευνάται ο τρόπος με τον οποίο διευρύνουν τη σκέψη και τη δράση ενώ ταυτόχρονα οικοδομούν σωματικούς, κοινωνικούς και γνωστικούς πόρους.

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

- i) The Broaden-and-Build Theory of Positive Emotions. Αρχές- Εμπειρικά ευρήματα- Εφαρμογές- Προεκτάσεις Σταλίκας Α., Γαλανάκης Μ.
  - ii) Open Hearts Build Lives: Positive Emotions, Induced Through Loving-Kindness Meditation, Build Consequential Personal Resources. Fredrickson et al., 2008
- **Διδάσκων:** Δημήτρης Θεοδοσάκης

3) 23/11/2022: Αυτοσυμπόνια: Θεωρία και έρευνα

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

i) Barnard, L. K., & Curry, J. F. (2011). Self-compassion: Conceptualizations, correlates, & interventions. *Review of general psychology*, 15(4), 289.

ii) Neff, K. (2003). Self-compassion: An alternative conceptualization of a healthy attitude toward oneself. *Self and identity*, 2(2), 85-101.

iii) Neff, K. D. (2009). The role of self-compassion in development: A healthier way to relate to oneself. *Human development*, 52(4), 211-214.

- **Διδάσκουσα:** Ειρήνη Καρακασίδου

4) 30/11/2022: Ψυχολογική ροή, κινητοποίηση και θετική αντιμετώπιση της αντίστασης στην αλλαγή

Η ζωή μας είναι μια συνεχής διαδικασία διαρκών αλλαγών μέσα από τις οποίες αυτό-προσδιοριζόμαστε. Ωστόσο, η γόνιμη διαχείριση της αλλαγής αποτελεί πρόκληση και προϋποθέτει σημαντικές δεξιότητες. Στο μάθημα αυτό θα αναλύσουμε βασικές θεωρίες και όρους της Θετικής Ψυχολογίας που σχετίζονται με τη στάση μας απέναντι στην αλλαγή. Συγκεκριμένα, θα παρουσιαστούν η έννοια της ψυχολογικής ροής (flow), οι βέλτιστοι τρόποι στοχοθέτησης και κινητοποίησης, η θεωρία του αυτό-προσδιορισμού (self-determination theory) και η σχέση της με τα θετικά κίνητρα και την αντίληψη του χρόνου, και τέλος το πλαίσιο θετικής νοηματοδότησης των αντιστάσεων απέναντι στην αλλαγή σε σχέση με τη βασική ανθρώπινη ανάγκη για ασφάλεια. Σε συνδυασμό με τους ορισμούς και τις θεωρητικές αρχές των εννοιών αυτών, θα παρουσιαστούν επίσης σύγχρονα ερευνητικά ευρήματα και εφαρμογές που θα συμβάλλουν στην πρακτική αξιοποίηση των γνώσεων που θα αποκτηθούν.

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

i) Chapter 2 "On the Measurement and Conceptualization of Flow", του Giovanni B. Moneta, από το S. Engeser (ed.), *Advances in Flow Research* (2012)

ii) Το κεφάλαιο 7 "Values, Motivation and Goal Theories" από το *Positive Psychology* των Hefferon & Boniwell (2011)

iii) Το κεφάλαιο 4 "Η θετική διάσταση της αντίστασης: σύγχρονες θεωρητικές και κλινικές απόψεις" από το "Αντίσταση στην Ψυχοθεραπεία" (Γιωτσίδη, 2013, εκδόσεις Τόπος)

- **Διδάσκουσα:** Βασιλική Γιωτσίδη

5) 07/12/2022: Δυνατά στοιχεία του χαρακτήρα: Το καλό μέσα μας και στους άλλους

Στα πλαίσια αυτού του μαθήματος θα πραγματοποιηθεί μια εισαγωγή στη θεωρία και τις βασικές έρευνες γύρω από τις έννοιες των δυνατών στοιχείων του χαρακτήρα και των

αρετών. Θα αναλυθούν οι λόγοι για τους οποίους οι έννοιες αυτές βρίσκονται στον πυρήνα της Θετικής Ψυχολογίας, θα συζητηθεί η κατηγοριοποίηση VIA των δυνατών στοιχείων του χαρακτήρα, θα δοθούν πληροφορίες για το ερωτηματολόγιο VIA-IS και θα αναλυθεί η σχέση των δυνατών στοιχείων του χαρακτήρα με διαφορετικά συστατικά του ευ ζην.

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

i. Peterson & Park (2009) *Classifying and Measuring Strengths of Character* - Oxford Handbook

ii. Park, Peterson & Seligman (2004) *Character strengths & well-being*

- **Διδάσκων:** Χρήστος Πεζηρκιανίδης

6) 14/12/2022: Εισαγωγή στην έννοια του Απολαμβάνειν

Το μάθημα αποτελείται από δύο μέρη. Το πρώτο αφορά την θεωρητική παρουσίαση της έννοιας του απολαμβάνειν. Ιστορική αναδρομή, σύγκριση με άλλες έννοιες, τα τέσσερα επίπεδα του απολαμβάνειν, οι στρατηγικές του απολαμβάνειν, η ρύθμιση συναισθήματος

- **Υποχρεωτικό Ανάγνωσμα:**

i. Bryant, (2021). Current progress and future directions for theory and research on savoring. *Frontiers in Psychology*, 12:771698. doi: 10.3389/fpsyg.2021.771698

ii. Μπενέτου, Α. & Μαλικώση-Λοΐζου, (2011). «Απολαμβάνειν»: μία διαδικασία ενδυνάμωσης των θετικών εμπειριών. Στο Α. Σταλίκας, & Π. Μυτσίδου, (Επιμ.) *Εισαγωγή στη Θετική Ψυχολογίας* (97-116). Αθήνα: ΤΟΠΟΣ (ΜΟΤΙΒΟ ΕΚΔΟΤΙΚΗ)

- **Διδάσκουσα:** Άννυ Μπενέτου

7) 21/12/2022: Φυσιολογία της ευτυχίας

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

i) Κονάτς, L. (2012). The biology of happiness. *EMBO reports*, 13(4), 297-302.

ii) Kringelbach, M. L., & Berridge, K. C. (2009). Towards a functional neuroanatomy of pleasure and happiness. *Trends in cognitive sciences*, 13(11), 479-487.

iii) Rømer Thomsen, K., Whybrow, P. C., & Kringelbach, M. L. (2015). Reconceptualizing anhedonia: novel perspectives on balancing the pleasure networks in the human brain. *Frontiers in behavioral neuroscience*, 9, 49.

iv) Sato, W., Kochiyama, T., Uono, S., Kubota, Y., Sawada, R., Yoshimura, S., & Toichi, M. (2015). The structural neural substrate of subjective happiness. *Scientific reports*, 5.

Regan, P. (2011). *Close Relationships. Part I. Principles of relationship Science*. New York: Routledge

- **Διδάσκουσα:** Μαριέττα Ρεμούνδου

8) 11/01/2023: Νόημα ζωής και ποιητική ψυχοθεραπεία

Ποιο είναι το νόημα της ζωής; Θα προσπαθήσουμε να προσεγγίσουμε αυτό το φιλοσοφικό ζήτημα μέσα από τις θεωρίες που έχουν αναπτυχθεί μέσα στον 20ο αιώνα και θα παρουσιάσουμε την προσέγγιση της θετικής ψυχολογίας. Σύγχρονες έρευνες έχουν βρει τη συσχέτιση της ύπαρξης νοήματος με το ευ ζην που βιώνουμε. Ακόμη, θα συζητηθεί η σημαντικότητα που αποδίδεται της αναζήτησης του νοήματος, καθώς και η εφαρμογή της ψυχοθεραπείας μέσω της ποίησης σε συνδυασμό με το νόημα ζωής.

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

i. Mazza, N. F., & Hayton, C. J. (2013). Poetry therapy: An investigation of a multidimensional clinical model. *The Arts in Psychotherapy*, 40(1), 53-60.

ii. Bergqvist, P., & Punzi, E. (2020). “Living poets society”—a qualitative study of how Swedish psychologists incorporate reading and writing in clinical work. *Journal of Poetry Therapy*, 33(3), 152-163.

- **Διδάσκων:** Αλέξης Χαρισιάδης

9) 18/01/2023: Εκμαθημένη αισιοδοξία: το αντίδοτο στην κατάθλιψη

Στο παρόν μάθημα θα αναλύσουμε διεξοδικά τη θεωρία και τα ερευνητικά ευρήματα που θεμελιώνουν το φαινόμενο της εκμαθημένης αισιοδοξίας. Βασισμένοι στην εμπειριστατωμένη έρευνα του Martin Seligman, θα αναφερθούμε στον τρόπο με τον οποίο εντοπίστηκαν οι βασικοί γνωστικοί και συναισθηματικοί μηχανισμοί που καλλιεργούν την αισιοδοξία. Σε δεύτερο στάδιο, θα εφαρμόσουμε βιοματικές ασκήσεις που αναδεικνύουν τον αισιόδοξο ή/και απαισιόδοξο τρόπο σκέψης και θα εφαρμόσουμε βασικές τεχνικές γνωσιακής αναδόμησης.

- **Υποχρεωτικό ανάγνωσμα:**

i. Seligman, M. E. P. (2006). *Learned optimism*. New York: Knopf. Chapters 1 & 2

- **Διδάσκουσα:** Αντιγόνη Μερτίκα

10) 25/01/2023: Θετική Οργανωσιακή Ψυχολογία

Στο μάθημα αυτό θα γίνει αναφορά στους ψυχοκοινωνικούς κινδύνους στην εργασία και περιγραφή δράσεων που ενισχύουν τη θετικότητα σε ένα εργασιακό περιβάλλον. Αρχικά θα δοθεί το θεωρητικό πλαίσιο σχετικά με την έννοια και τη σπουδαιότητα των ψυχοκοινωνικών κινδύνων, καθώς και τα θεωρητικά μοντέλα που συμβάλλουν στην αύξηση θετικών συμπεριφορών στο χώρο εργασίας με τα επιμέρους οφέλη για την

επιχείρηση και τους εργαζόμενους. Επίσης, θα γίνει αναφορά στην ανάπτυξη της ψυχικής ανθεκτικότητας σε επίπεδο ατόμων, ομάδας και εταιρείας. Στη συνέχεια θα παρουσιαστούν παραδείγματα εφαρμογών σε εταιρείες διαφορετικών μεγεθών και κλάδων. Στο τέλος του μαθήματος θα δοθούν ασκήσεις στους συμμετέχοντες, ανά ομάδα, με μελέτες περίπτωσης για να δουλέψουν το σχεδιασμό προγράμματος ευεξίας, την ανάπτυξη της ψυχικής ανθεκτικότητας στους εργαζόμενους και τρόπους πρόληψης των ψυχοκοινωνικών κινδύνων.

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα**

- i. Daniels, K., Watson, D., Nayani, R., Tregaskis, O., Hogg, M., Etuknwa, A., Semkina, A., (2021). Implementing practices focused on workplace health and psychological wellbeing: A systematic review. *Social Science & Medicine, Volume 277*, 113888.
- ii. Επιτροπή Ανωτέρων Επιθεωρητών Εργασίας (SLIC), (2012). Ψυχοκοινωνικοί Κίνδυνοι στην εργασία. *Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία*

- **Διδάσκουσα:** Ελισάβετ Γεωργίου

11) 01/02/2023: Θετική Εκπαίδευση: Η Θετική Ψυχολογία στον Εκπαιδευτικό Χώρο

Το συγκεκριμένο μάθημα στοχεύει να αναδείξει την συνεισφορά του κλάδου της Θετικής Ψυχολογίας στο χώρο της εκπαίδευσης και την τάση για Θετική Εκπαίδευση που επικρατεί παγκόσμια.

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

- iii. Κουδιγκέλη Φ. (2011). «Η Θετική Ψυχολογία στην εκπαίδευση». Στο Α. Σταλίκας, & Π. Μυτσκίδου, (Επιμ.) Εισαγωγή στη Θετική Ψυχολογίας (243-288). Αθήνα: ΤΟΠΟΣ.
- iv. Rébecca Shankland & Evelyn Rosset (2016). «Review of Brief School-Based Positive Psychological Interventions: A Taster for Teachers and Educators»
- v. Dimitropoulou, C., & Leontopoulou, S. (2017). A Positive Psychological Intervention to Promote Well-Being in a Multicultural School Setting in Greece.
- vi. Martin Seligman (2018). «Positive Education». Global Happiness Policy Report, 2018

- **Διδάσκουσα:** Φανή Κουδιγκέλη

12) 08/02/2023: Θετική Ψυχολογία και Ψυχοθεραπεία. Εφαρμογές στη Γνωσιακή-Συμπεριφορική Ψυχοθεραπεία

Το συγκεκριμένο μάθημα στοχεύει να αναδείξει την συνεισφορά του κλάδου της Θετικής Ψυχολογίας στο χώρο της ψυχοθεραπείας και συγκεκριμένα στην Γνωσιακή-Συμπεριφορική Ψυχοθεραπεία (ΓΣΘ). Τα θετικά συναισθήματα και οι αρετές του ατόμου, οι βασικοί δηλαδή πυλώνες της Θετικής Ψυχολογίας, αποτελούν βασικά συστατικά της

ψυχοθεραπευτικής πράξης. Τα θετικά συναισθήματα ως μοχλός αλλαγής και η έμφαση στα θετικά χαρακτηριστικά του ατόμου έχουν συνδεθεί τα τελευταία χρόνια με την θεραπευτική διαδικασία στα πλαίσια της ΓΣΘ και φαίνεται να ενισχύουν τους μηχανισμούς και τις τεχνικές που χρησιμοποιεί με στόχο την συμπεριφορική και γνωσιακή αλλαγή. Οι έρευνες που αφορούν στην αποτελεσματικότητα της εφαρμογής θετικών παρεμβάσεων είτε ως συστατικά ΓΣ θεραπευτικών πρωτοκόλλων είτε αυτοτελώς πληθαίνουν με ενδιαφέροντα αποτελέσματα που έχουν οδηγήσει στην χρήση του όρου Θετική Γνωσιακή Συμπεριφορική Ψυχοθεραπεία. Στο θεωρητικό μέρος, θα παρουσιαστούν οι θετικές παρεμβάσεις και τα θεραπευτικά προγράμματα που έχουν εφαρμοστεί στα πλαίσια της ΓΣΘ και η αποτελεσματικότητά τους.

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

i. Μυτσκίδου, Π. & Βλοντάκης, Ι. (2012). Θετικές παρεμβάσεις στη Γνωσιακή-Συμπεριφορική Ψυχοθεραπεία. *Ψυχολογία*, 19(3), 296-312.

ii. Bannink, F. P. (2013). Are you ready for positive cognitive behavioral therapy? *The journal of Happiness & Well-Being*, 1(2), 61-69.

- **Διδάσκουσα:** Πασχαλιά Μυτσκίδου

13) 15/02/2023: Παρουσίαση Εργασιών – Κλείσιμο – Σύνοψη

Στο μάθημα αυτό θα γίνει η παρουσίαση των εργασιών των φοιτητών/φοιτητριών στις έννοιες που έχουν επιλέξει.

- **Διδάσκοντες:** Αναστάσιος Σταλίκας, Βασιλική Γιωτσίδα

Θετική Ψυχολογία: Εφαρμογές **(Κωδικός μαθήματος: 60M128 – ECTS: 8)**

Περίληψη μαθήματος:

Το μάθημα πραγματεύεται τις πρακτικές εφαρμογές της θετικής ψυχολογίας. Ο στόχος του μαθήματος είναι να δώσει στους φοιτητές/τριες εφόδια για τεκμηριωμένη έρευνα και παρέμβαση στο πεδίο της θετικής ψυχολογίας.

Ημέρες και ώρες διδασκαλίας: Τρίτη, 18:00 - 21:00, Αίθουσα Β4

Τρόπος διεξαγωγής διαλέξεων: Δια ζώσης

Τρόπος βαθμολόγησης:

20% reading control

50% εργασία (παρουσίαση σε γραπτό κείμενο δύο προγραμμάτων εφαρμογής της Θετικής Ψυχολογίας). Μία εργασία έξι σελίδων, που περιγράφει με κριτική ματιά δύο προγράμματα της θετικής ψυχολογίας, που εφαρμόζονται σε κάποιο συγκεκριμένο πλαίσιο (σχολείο, ψυχοθεραπεία, προγράμματα αποκατάστασης, θετικής εκπαίδευσης, επιλογή προσωπικού, κτλ).

30% εργασία (και παρουσίαση στην τάξη) δέκα σελίδων με το προσχέδιο της παρέμβασης θετικής ψυχολογίας, που θα μπορούσαν να εφαρμόσουν στα πλαίσια της εκπαίδευσής τους σε εφαρμογές στο πεδίο ή την κοινότητα ή της διπλωματικής τους εργασίας.

Επιτρεπτές απουσίες: Δύο (2)

Υπεύθυνος Μαθήματος

Σταλίκας Αναστάσιος, Καθηγητής Ψυχολογίας

Υπεύθυνος Επικοινωνίας

Χρήστος Πεζηρκιανίδης, PhD: christospez@hotmail.com

Συνοπτικό Πρόγραμμα Διαλέξεων

α/α	Διδάσκοντες	Τίτλος Διάλεξης	Ημερομηνίες
1	Σταλίκας Αναστάσιος & Πεζηρκιανίδης Χρήστος	Καλωσόρισμα, Εισαγωγή στις Εφαρμογές της Θετικής Ψυχολογίας	1/11/22

2	Χρήστος Πεζηρκιανίδης	Παρεμβάσεις Θετικής Ψυχολογίας στη συμβουλευτική γονέων και αναδυόμενων ενηλίκων	8/11/22
3	Θεοδοσάκης Δημήτρης	Η εφαρμογή της Θεωρίας Διεύρυνσης και Δόμησης των θετικών συναισθημάτων στην εκπαίδευση	15/11/22
4	Κοτσώνη Κατερίνα	Εφαρμογές της Θετικής Ψυχολογίας για την αντιμετώπιση της κατάθλιψης, του άγχους και του στρες	22/11/22
5	Καρακασίδου Ειρήνη	Παρεμβάσεις αυτοσυμπόνιας	29/11/22
6	Λακιώτη Αγάθη	Η Ψυχική Ανθεκτικότητα στην Ψυχοθεραπεία	6/12/22
7	Κανελλάκης Κωνσταντίνος	Η Θετική Ψυχολογία στον χώρο της υγείας	13/12/22
8	Μπενέτου Άννα	Παρεμβάσεις ενδυνάμωσης του απολαμβάνειν	20/12/22
9	Ζύμνη Κατερίνα	Το Νόημα Ζωής στην Πράξη	10/01/23
10	Καραμπάς Κων/νος & Πεζηρκιανίδης Χρήστος	Εφαρμογή παρέμβασης για την αναθεώρηση της πεποίθησης για το στρες	17/01/23
11	Δημητριάδου Διοδώρα	Θετική Οργανωσιακή Κουλτούρα	24/01/23
12	Χριστοπούλου Μαρία	Ένα πρόγραμμα Θετικής Ψυχολογίας για την ενίσχυση της ευζωίας ατόμων με χαμηλές δεξιότητες	31/01/23
13	Σταλίκας Αναστάσιος & Πεζηρκιανίδης Χρήστος	Αξιολόγηση προγραμμάτων παρέμβασης Θετικής Ψυχολογίας	07/02/23

Περίγραμμα μαθημάτων

1) 1/11/2022 – Εισαγωγή στις Εφαρμογές της Θετικής Ψυχολογίας

- Προαιρετικά αναγνώσματα:

- i) Σταλίκας, Α., Γιωτσίδη, Β., & Καρακασίδου, Ε. (2020). Κατακτώντας την ευημερία: Θετικές παρεμβάσεις, τεχνικές και βιωματικές ασκήσεις. Τόπος.
- ii) Σταλίκας, Α., & Μυτσκίδου, Π. (2011). Εισαγωγή στη θετική ψυχολογία. Τόπος.
- iii) Σταλίκας, Α., & Μπούτρη, Α. (2018). Θετική ψυχολογία και ψυχοθεραπεία. Τόπος.

- **Διδάσκοντες:** Χρήστος Πεζηρκιανίδης & Αναστάσιος Σταλίκας

2) 8/11/2022: Παρεμβάσεις Θετικής Ψυχολογίας στη συμβουλευτική γονέων και αναδυόμενων ενηλίκων

Αντικείμενο της ενότητας αποτελεί η εξοικείωση με τις εφαρμογές της Θετικής Ψυχολογίας σε συμβουλευτικά πλαίσια. Συγκεκριμένα, θα γίνει αναφορά στη συμβουλευτική γονέων και τις ομάδες θετικής γονεϊκότητας καθώς και στην επαγγελματική συμβουλευτική αναδυόμενων ενηλίκων και στην εφαρμογή προγραμμάτων ενίσχυσης του εσωτερικού τους καλέσματος.

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

- i. Gastouniotou, E. (2020). Building positive relationships between parents and children. Master dissertation. Panteion University of Social and Political Sciences. [pp. 24-36]
- ii. Σταυροπούλου, Ε. (2022). Η αποτελεσματικότητα μίας πιλοτικής διαδικτυακής παρέμβασης βασισμένης στα δυνατά στοιχεία του χαρακτήρα σε φοιτητικό πληθυσμό. Μεταπτυχιακή εργασία. Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. [σελ. 13-25]

- **Διδάσκων:** Χρήστος Πεζηρκιανίδης

3) 15/11/2022: Η εφαρμογή της Θεωρίας Διεύρυνσης και Δόμησης των θετικών συναισθημάτων στην εκπαίδευση

Στο μάθημα αυτό θα παρουσιαστούν επιμέρους παρεμβάσεις για την εφαρμογή της Θεωρίας Διεύρυνσης και Δόμησης των θετικών συναισθημάτων στον χώρο του σχολείου.

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

- i. Seligman, M. E., Ernst, R. M., Gillham, J., Reivich, K., & Linkins, M. (2009). Positive education: Positive psychology and classroom interventions. *Oxford Review of Education*, 35(3), 293-311.
- ii. Θεοδοσάκης, Δ. Θετικές παρεμβάσεις στη Εκπαίδευση-Εφαρμογές II: προτάσεις για την πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

- **Διδάσκων:** Δημήτριος Θεοδοσάκης

4) 22/11/2022: Εφαρμογές της Θετικής Ψυχολογίας για την αντιμετώπιση της κατάθλιψης, του άγχους και του στρες

Στα πλαίσια αυτού του μαθήματος θα συζητηθεί η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων Θετικής Ψυχολογίας βάσει των ευρημάτων συστηματικών ανασκοπήσεων και μετα-αναλύσεων. Επίσης, θα παρουσιαστούν σύντομα δύο έρευνες που περιγράφουν τη διαδικασία σχεδιασμού και αξιολόγησης ενός ομαδικού ψυχο-εκπαιδευτικού προγράμματος Θετικής Ψυχολογίας για την πρόληψη και έγκαιρη αντιμετώπιση συμπτωμάτων κατάθλιψης, άγχους ή στρες.

• **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

- i. Carr, A., Cullen, K., Keeney, C., Canning, C., Mooney, O., Chinseallaigh, E., & O'Dowd, A. (2021). Effectiveness of positive psychology interventions: a systematic review and meta-analysis. *The Journal of Positive Psychology, 16*(6), 749-769. Kotsoni, A., Mertika, A., & Stalikas, A. (2020). Be Your Best You: An Evaluation of a Positive Psychology Intervention Programme in Greece. *Psychology, 11*(07), 1021.
- ii. Moskowitz, J. T., Cheung, E. O., Freedman, M., Fernando, C., Zhang, M. W., Huffman, J. C., & Addington, E. L. (2021). Measuring positive emotion outcomes in positive psychology interventions: a literature review. *Emotion Review, 13*(1), 60-73.

• **Διδάσκουσα:** Αικατερίνη Κοτσώνη

5) 29/11/2022: Παρεμβάσεις αυτοσυμπόνιας

Στα πλαίσια αυτού του μαθήματος θα συζητηθούν οι παρεμβάσεις που ενσωματώνουν την έννοια της αυτοσυμπόνιας σε διαφορετικούς πληθυσμούς.

• **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

- i) Barnard, L. K., & Curry, J. F. (2011). Self-compassion: Conceptualizations, correlates, & interventions. *Review of general psychology, 15*(4), 289.
- ii) Karakasidou, E., & Stalikas, A. (2017). Empowering the battered women: The effectiveness of a self-compassion program. *Psychology, 8*(13), 2200.

• **Διδάσκουσα:** Ειρήνη Καρακασίδου

6) 6/12/2022: Η Ψυχική Ανθεκτικότητα στην Ψυχοθεραπεία

Στα πλαίσια αυτού του μαθήματος θα γίνει μια εισαγωγή στην έννοια της ψυχικής ανθεκτικότητας και στις εφαρμογές της στην ψυχοθεραπεία.

• **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

- i. Bartholomew, T. T., A. Robbins, K., Joy, E. E., Kang, E., & Maldonado Aguiñiga, S. (2022). Clients' resilience and distress in psychotherapy: a preliminary meta-analysis. *Counselling Psychology Quarterly, 35*(2), 344-362.

- ii. Lakioti, A., & Stalikas, A. (2020). Resilient reintegration as a result of psychotherapy: a grounded theory analysis of clients' experiences. *Counselling Psychology Quarterly*, 33(3), 393-414.

- **Διδάσκουσα:** Αγάθη Λακιώτη

7) 13/12/2022: Η Θετική Ψυχολογία στον χώρο της υγείας

Το μάθημα επικεντρώνεται σε βασικές παρεμβάσεις που έχουν αναπτυχθεί με σκοπό την ενίσχυση της ευζωίας σε άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα υγείας. Πιο συγκεκριμένα, θα παρουσιαστεί ένα πρόγραμμα Θετικής Ψυχολογίας που εφαρμόστηκε σε άτομα με καρδιοπάθεια.

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

- i. Kanellakis, K., Karakasidou, E., Papadimitriou, A., Voutoufianaki, I., & Stalikas, A. (2022). The Clinical Application of a Positive Psychology Intervention Program—PEACE in Patients after Left Ventricular Assist Device Implementation. *Psychology*, 13(7), 951-963.
- ii. Kanellakis, K., Papadimitriou, A., Karakasidou, E., & Stalikas, A. (2022). The Clinical Application of a Positive Intervention Program in Patients Who Experienced a Cardiovascular Operation—Pilot Study. *Psychology*, 13(1), 27-40.

- **Διδάσκων:** Κανελλάκης Κωνσταντίνος

8) 20/12/2022: Παρεμβάσεις ενδυνάμωσης του απολαμβάνειν

Στα πλαίσια αυτού του μαθήματος θα παρουσιαστούν οι παρεμβάσεις και τεχνικές που χρησιμοποιούνται για την ενδυνάμωση του απολαμβάνειν.

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

- iii. Kiken, L. G., Lundberg, K. B., & Fredrickson, B. L. (2017). Being present and enjoying it: Dispositional mindfulness and savoring the moment are distinct, interactive predictors of positive emotions and psychological health. *Mindfulness*, 8(5), 1280-1290.
- iv. Smith, J. L., Harrison, P. R., Kurtz, J. L., & Bryant, F. B. (2014). Nurturing the capacity to savor: Interventions to enhance the enjoyment of positive experiences. *The Wiley Blackwell handbook of positive psychological interventions*, 42-65..

- **Διδάσκουσα:** Άννη Μπενέτου

9) 10/1/2023: Το νόημα ζωής στην πράξη

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα παρουσιαστούν με βιωματικό τρόπο παρεμβάσεις για την ενίσχυση του νοήματος στη ζωή των ατόμων.

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

- i. Steger, M. F., Frazier, P., Oishi, S., & Kaler, M. (2006). The meaning in life questionnaire: assessing the presence of and search for meaning in life. *Journal of counseling psychology*, 53(1), 80.
- ii. Steger_MLQ-description-scoring-and-feedback-packet_2010.
  - **Διδάσκουσα:** Αικατερίνη Ζύμνη

10) 17/1/2023: Εφαρμογή παρέμβασης για την αναθεώρηση της πεποίθησης για το στρες

Στο πλαίσιο αυτού του μαθήματος, θα παρουσιαστεί ένα ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η αξιολόγηση ενός προγράμματος με στόχο την αναθεώρηση των πεποιθήσεων για το στρες σε αναδυόμενους ενήλικες.

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα**
  - i. Karampas, K., Pezirkianidis, C., & Stalikas, A. ReStress Mindset: An internet-delivered intervention that change university students' mindset about stress in the shadow of the COVID-19 pandemic. *Frontiers in Psychology*, 6843.
  - ii. Crum, A. J., Salovey, P., & Achor, S. (2013). Rethinking stress: the role of mindsets in determining the stress response. *Journal of personality and social psychology*, 104(4), 716.
  - iii. Crum, A. J., Akinola, M., Martin, A., & Fath, S. (2017). The role of stress mindset in shaping cognitive, emotional, and physiological responses to challenging and threatening stress. *Anxiety, stress, & coping*, 30(4), 379-395.
- **Διδάσκων:** Κωνσταντίνος Καραμπάς

11) 24/01/2023: Θετική Οργανωσιακή Κουλτούρα

Στα πλαίσια αυτού του μαθήματος θα παρουσιαστεί μια από τις βασικές εφαρμογές της Θετικής Ψυχολογίας στους οργανισμούς: η δημιουργία θετικής οργανωσιακής κουλτούρας.

- **Υποχρεωτικό ανάγνωσμα:**
  - i) Δημητριάδου Δ. (2011). Θετική Ψυχολογία και Οργανωτική Κουλτούρα: Θετική Οργανωτική Κουλτούρα. Στο Ανθολόγιο: Α. Σταλίκας, & Π. Μυτσκίδου (Επιμελητές έκδοσης). *Εισαγωγή στην Θετική Ψυχολογία*, (289-345). Αθήνα: Τόπος.
- **Διδάσκουσα:** Διοδώρα Δημητριάδου

12) 31/01/2023: Ένα πρόγραμμα Θετικής Ψυχολογίας για την ενίσχυση της ευζωίας ατόμων με χαμηλές δεξιότητες

Στόχος αυτού του μαθήματος είναι να παρουσιαστεί ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα Θετικής Ψυχολογίας που έχει ως στόχο την ενδυνάμωση των δεξιοτήτων ζωής και της ευζωίας ατόμων με χαμηλές δεξιότητες. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις εφαρμογές των δυνατών στοιχείων του χαρακτήρα.

- **Υποχρεωτικά αναγνώσματα:**

- i. Massar, K., Nübold, A., van Doorn, R. R. A., & Schelleman - Offermans, K. (2020). Picking Up the Reigns: The Crucial Role of Psychological Capital in the Transition from Long-Term Unemployment to Entrepreneurship. In P. L. Perrewé, P. D. Harms, & C-H. Chang (Eds.), *Entrepreneurial and Small Business Stressors, Experienced Stress, and Well-Being* (Vol. 18, pp. 147-170). Emerald Group Publishing Limited. *Research in Occupational Stress and Well Being* Vol. 18 <https://doi.org/10.1108/S1479-355520200000018007>.
  - ii. Fernández-Valera, M. M., Meseguer de Pedro, M., De Cuyper, N., García-Izquierdo, M., & Soler Sanchez, M. I. (2020). Explaining job search behavior in unemployed youngsters beyond perceived employability: The role of psychological capital. *Frontiers in Psychology, 11*, 1698.
- **Διδάσκουσα:** Μαρία Χριστοπούλου

13) 7/2/2023: Αξιολόγηση προγραμμάτων παρέμβασης Θετικής Ψυχολογίας

Στα πλαίσια αυτού του μαθήματος θα παρουσιαστούν με κριτική ματιά προγράμματα παρέμβασης που στηρίζονται στις αρχές της Θετικής Ψυχολογίας.

- **Διδάσκοντες:** Χρήστος Πεζηρκιανίδης & Αναστάσιος Σταλίκας